

VAJNORSKÉ *novinky*

3-4/2023
ročník XXIX
—
nepredajné

Dvojmesačník občanov
mestskej časti
Bratislava-Vajnory

Vajnory na
kolieskach
otvorili jarnú
sezónu

Rozhovor
s gymnazistom
a aktívnym mladým
podnikateľom
z Vajnor

Lésola, lésola,
Kvetní ňedzela
2023

V čísle sa dočítate

- Str. 3.** **Príhovor starostu**
Vo Vajnoroch sme si pripomenuli výročie oslobodenia Bratislvy
- Str. 4. Predstavujeme zvolených poslancov miestneho zastupiteľstva
Elektrické kolobežky – preventívna kampaň
- Str. 5.** **Čo na to starosta?**
- Str. 6. Vajnorský participatívny rozpočet
Dotazník k participatívnemu rozpočtu 2023
- Str. 7.** **Pozvánka na Zhromaždenie Pozemkového spoločenstva Vajnory,**
- Str. 8. Na Deň Zeme sme si poupratovali Vajnory
- Str. 9** **Vajnory na kolieskach odštartovali cyklistickú sezónu**
- Str. 10. – 11. Lésola, lésola, Kvjetníňedzela 2023
- Str. 12.** **O bezpečnosti a o vzájomnej pomoci**
- Str. 13. Svetlo pre Ukrajinu ,
Deväťdesiate výročie vajnorského futbalového klubu v podcaste
- Str. 14.** **Vajnorské seniorky oslávili Medzinárodný deň žien Vajnory na umeleckom projekte Party v 21. storočí**
- Str. 15. Pripomenuli sme si sviatok učiteľov
Výstava kraslíc v Bad Leonfeldene
- Str. 16.** **Vajnorský okrášľovací spolok bol v televízii**
- Str. 17. Seniori navštívili pamiatky na Morave, Podarilo sa v knižnici
- Str. 18. – 19.** **Osudové spojenie osvietenej osobnosti Ferdiša Jurigu s Vajnormi (5)**
- Str. 20. – 21. Čo hovorí kronika Prešporská obec Vajnory (16)
Ferdíš Juriga bol človek s veľkým srdcom a pevnými hodnotami
- Str. 22. – 23.** **Príbehy vajnorského ornamentu (15), Knižné tipy pre deti a ich rodičov**
- Str. 24. – 26. Skúsenosti pre život zo študentského podnikania
- Str. 27.** **Vajnošť 2023**
- Str. 28. Náš deň po Testovaní 9, Turnaj vo vybíjanej v ŠKD, Krížová cesta,
- Str. 29.** **Aktivity Základnej a Materskej školy sv. Jána Pavla II., Kniha – priateľ človeka aj v našej škôlke, Úspechy našich škôlkárov, Lyžiarsky výcvik**
- Str. 30. – 31 Život FK Vajnory
- Str. 32. – 34** **Vajnorské futbalové legendy**
- Str. 35 90. rokov futbalu vo Vajnoroch – pozvánka
- Str. 36** **Udialo sa vo Vajnoroch**

CENNÍK INZERCIE

ROZMERY		CENA V EUR	
		bez DPH	s DPH
a)	1 strana: 21 × 29,7 cm	440,00	528,00
b)	1/2 strany: 19 × 13 cm	260,00	312,00
c)	1/4 strany: 9 × 13 cm	140,00	168,00
d)	1/8 strany: 6 × 9 cm	90,00	108,00
e)	1/16 strany: 4,5 × 6 cm	60,00	72,00
f)	cena plošného inzerátu atypických rozmerov (za 1 cm ²)	1,40	1,68
g)	Komerčná riadková inzercia (predám, kúpim, služby a pod.) za 1 slovo (tel. číslo = 1 slovo)	0,75	0,90
Politická inzercia: 1,5 násobok ceny bežnej inzercie vo Vajnorských novinkách			
Zľavy: Pri opakovanom uverejnení inzerátu 3 až 4 krát za sebou: zľava 10 %; 5 a viackrát za sebou = zľava 20 %			

ZBAVTE SA STARÝCH SPOTREBIČOV EKOLOGICKY A ZDARMA!

Vašu starú práčku, chladničku, mikrovlnku alebo iný spotrebič zo skupiny bielej techniky vám zadarmo vyzdvihneme priamo z vašej adresy a odvezieme na ekologickú recykláciu.

Navštívte www.zberelektroodpadu.sk a objednajte si bezplatný odvoz starého spotrebiča priamo z vašej adresy.

DÔLEŽITÉ KONTAKTY

Hlásenie porúch BVS: 0800 121 333

Hlásenie porúch ZSE: 0800 111 567

Hlásenie porúch VO: 02/63 81 01 51

Hasičská služba: 150, 112, **Záchranná služba:** 155, 112

Mestská polícia: 159, **Havarijná služba:** 0123

OLO: 02/50 11 01 11

MIESTNY ÚRAD

Mestská časť Bratislava-Vajnory, Roľnícka 109, 831 07 Bratislava

Tel. číslo do digitálnej ústredne: 0850 24 25 24

e-mailová adresa: vajnory@vajnory.sk

VAJNORSKÉ NOVINKY

e-mail: redakcia@vajnory.sk

Internetová adresa:

www.vajnory.sk

Dvojmesačník obyvateľov mestskej časti Bratislava-Vajnory. Vydavateľ: Mestská časť Bratislava-Vajnory, Roľnícka 109, 831 07 Bratislava IČO: 00304565 ISSN 1339-0201. **Registračné číslo:** EV 3049/09. **Redakcia:** MÚ Vajnory, Roľnícka 109, 831 07 Bratislava. **Náklad:** 2 200 výtlačkov. **Nepredajné.** Uzávierka 23. 4. 2023, Vydané 2. 5. 2023, číslo 3–4/2023, ročník XXIX. **Číslo zostavil:** PhDr. Stanislav Bachleda. **Redakčná rada:** predsedníčka Ing. Soňa Molnárová, **členovia:** Ľubica Mešková, Juraj Zeman, Martin Matko, Helena Paulenová **Jazyková úprava:** Mgr. Jela Lukyová **Tlač:** KASICO, a. s., Hagarova 9, 831 51 Bratislava **Inzeráty:** redakcia@vajnory.sk. Vydavateľ nezodpovedá za obsah inzerátov. Redakcia nevracia nevyžiadané rukopisy a fotografie. Za obsah jednotlivých príspevkov zodpovedajú v plnom rozsahu autori. Názory autorov a redakcie nemusia byť totožné.

Milí Vajnoráci,

prišla jar a nezadržateľne sa blíži leto, ktoré je pre našu mestskú časť charakteristické množstvom kultúrnych akcií vyhladávaných nielen Vajnorákmi, ale aj návštevníkmi z iných mestských častí Bratislavy či susedných obcí v našom kraji.

Nedávno som zažil dva konkrétne povzbudzujúce momenty, kedy som si uvedomil aké bohatstvo sa skrýva v našich tradíciách, histórii, ale hlavne dobrovoľných spolkoch, ktoré ich v našej dedine v meste každoročne udržiavajú pri živote.

Uplynulý mesiac bola v obchodnom dome Central v Bratislave výstava Party v 21. storočí. Išlo o projekt, v rámci ktorého boli spracované tradičné slovenské party v desiatkach nádherných umeleckých obrazov a figurín odetých do sviatočných ľudových odevov. Na výstave samozrejme nechýbali ani Vajnory, tak na obraze, ako aj na figuríne oblečenej v našom ľudovom kroji. Výstavu som si so záujmom pozrel a nesmierne ma potešilo, keď ma pristavili náhodní okoloidúci a pochválili naše tradície, ktoré sú v Bratislave, ale hádam aj v širokom okolí skutočne jedinečné.

Druhým povzbudivým momentom bolo, keď mi kolegyňa povedala, aký obrovský pozitívny dojem zanechala naša akcia ku Kvetnej nedeli na redaktorku jednej televízie,

ktorej sa nesmierne páčila jej pútavosť, atraktivnosť a dôslednosť pri udržiavaní ľudových zvykov.

Takéto príjemné momenty ma vždy nesmierne potešia a uvedomím si, že kultúrne aktivity našich predkov musíme udržiavať pri živote a urobiť všetko preto, aby naša dedina v meste nestratila nič na svojom charaktere. Neurobíme to však sami, dokážeme to len spolu so všetkými ľuďmi z Vajnora a najmä tými, ktorí trávia svoj čas v množstve dobrovoľných spolkov a združení.

Ide napríklad o Podobenku z Vajnora, ktorú vedie naša kolegyňa Gabika Zemanová, alebo Vajnorský Okrášľovací Spolok pod vedením Ivana Štelára. Na mnohých kultúrnych podujatiach nám všetkým spríjemňuje atmosféru Vajnorská dychovka, alebo skupiny Magdala BAND a Shine. S mladými ľuďmi pracuje 110. oddiel skautov Vajnory. Vajnory boli vždy vinohradníckou obcou a vtiahnuť našich obyvateľov do života vinohradníctva a vinárov sa svojou neúnavnou prácou snažia naše vinohradnícke spolky, Via Vitis – Vajnorský vinohradnícky spolok alebo Vinohradnícky spolok Vajnory.

Títo a mnohí ďalší sa podieľajú na tom, aby kultúrne hodnoty Vajnora nezaničili,

uchovali sa aj pre naše deti a deti našich detí. Nie je to však len o spolkoch, je to o každom jednom a každej jednej z nás. Je to o našej komunite, o tom ako šírieme meno našej mestskej časti takpovediac aj za hranicami chotára.

Aj toto je dedina v meste, aj toto sú Vajnory. Nie je to len prázdny slogan, ale niečo, čo stále platí, a verím, že bude platiť aj v ďalekej budúcnosti. Ešte raz obrovská vďaka všetkým, ktorí sa na tom podieľajú.

Michal Vlček,
starosta

Vo Vajnoroch sme si pripomenuli výročie oslobodenia Bratislavy

Text a snímka: redakcia

Za účasti starostu mestskej časti Bratislava-Vajnory Michala Vlčeka, vojakov z posádky styčného tímu pre integráciu síl Severoatlantickej aliancie na Slovensku (NFIU) a jej veliteľa plukovníka Mariána Kurilla, príslušníkov čestnej stráže, žiakov z vajnorských škôl a zástupcov vajnorských seniorov sme si 18. apríla vo Vajnoroch pripomenuli 78. výročie oslobodenia Bratislavy. V príhovore starosta Michal Vlček pripomenul, že 78 rokov je pre mnohých z nás dlhá doba, ale ani po mnohých desaťročiach nikdy nezabudneme na tých, ktorí položili životy za našu slobodu.

„Dnes môžeme žiť bezpečný život aj vďaka tomu, že sme sa práve takto v apríli pred 19 rokmi stali členmi Severoatlantickej alian-

cie, ktorej styčný tím sídli aj v našej mestskej časti. S jeho vedením sme celkom nedávno hovorili aj o lepšej informovanosti občanov, lebo dnes sa vojna nevedie len na frontových líniiach, ale sme jej svedkami aj v hybridnej podobe, najmä v boji proti dezinformáciám a hoaxom“, povedal v príhovore starosta Vajnora Michal Vlček.

Zároveň sa poďakoval prítomným vojakom, či už zo Slovenska alebo iných spojeneckých krajín, za všetko, čo robia pre bezpečnosť nášho štátu.

„Vojna sa nesmie nikdy viac opakovať, na jej hrôzy nesmieme nikdy zabúdať, preto je každodennou úlohou každej jednej a každého jedného z nás premýšľať, čo môžeme urobiť pre to, aby sme ďalšie vojnové pamätníky na Slovensku už nikdy nepotrebovali“, povedal Michal Vlček.

Predstavujeme zvolených poslancov miestneho zastupiteľstva

Predstavujeme vám ďalšieho zo zvolených poslancov miestneho zastupiteľstva, ktorého sme požiadali o vyjadrenie, čo pre neho znamenajú Vajnory, ako aj o plánoch v tomto volebnom období.

1. Predstavenie sa poslanca, niekoľko slov o sebe.
2. Čo pre Vás znamenajú Vajnory?
3. Aké sú Vaše priority do nastávajúceho volebného obdobia?

ING. STANISLAV UHLÁR, POSLANEC

Ad. 1. Na úvod by som sa chcel predovšetkým poďakovať občanom za prejavenu dôveru a verím, že ju nesklamem.

Som rodený Vajnoriak, vo Vajnoroch žijem celý svoj život a sú pre mňa ozajstným domovom. Svoje súkromie sa snažím chrániť, a preto poviem radšej kúsok zo svojho profesijného života (aj keď, ako to už býva na dedine, všetci vieme o sebe všetko).

Viac ako dvadsať rokov pôsobím v spoloč-

nosti, ktorá sa venuje predovšetkým dopravným a priemyselným technológiám, energetike a elektrotechnike v stavebníctve. Začínal som v nej ako absolvent STU a postupne som prešiel viacerými pozíciami (projektant, programátor, analytik priemyselných riadiacich systémov). V tom čase som bol pomerne často mimo domova pri oživovaní technológií a naberal som skúsenosti z prostredia dopravných a priemyselných stavieb. Neskôr som pracoval na pozícii vedúceho projekčného odboru a v posledných rokoch pôsobím ako technický riaditeľ.

Ad. 2. Ako som už spomenul – sú pre mňa predovšetkým ozajstným domovom. Záleží mi na Vajnoroch, na ich ďalšom rozvoji a najmä na tom, ako sa nám tu bude žiť. Želal by som si, aby takýto pocit skutočného domova mal každý z nás – či je rodený alebo „dondziť“ Vajnoriak. Vajnory naozaj vnímam ako „dedinu v meste“ a komunálny priestor ako záležitosť celého spoločenstva obyvateľov.

Ad. 3. Svoje skúsenosti z profesijného života ponúkam v oblasti dopravy, výstavby, územného rozvoja a životného prostredia. Je to komplex oblastí, ktoré vytvárajú priestor okolo nás a určujú, ako sa nám v tomto priestore žije a ako sa v ňom cítim. Preto by

som bol rád, aby priestor každého jedného z nás nekončil pri bránach našich príbytkov, ale bol prepojený s verejným priestorom – a aby sme takto ten priestor aj všetci vnímali.

Dôležitým je pre mňa aj zachovanie koloritu obce – aj v kontexte jej kresťanskej tradície. Túto tradíciu by sme mali nielen prezentovať, ale predovšetkým žiť, aby slogan „dedina v meste“ neostal iba sloganom, ale predovšetkým skutočnosťou aj v ďalších rokoch. Preto si myslím, že jedna z našich národných kultúrnych pamiatok – Kostol Sedembolestnej Panny Márie, ktorého vznik sa datuje do 13. storočia, a kresťanské tradície v obci si zaslúžia viac pozornosti a aj podporu zo strany MČ.

Budem sa maximálne snažiť o spoluprácu všetkých – obyvateľov i predstaviteľov samosprávy v prospech celej obce. Vzájomná spolupráca a podpora celej komunity je podľa mňa jednou z najefektívnejších ciest k rozvoju obce a k tomu, aby mali obyvatelia záujem podieľať sa na „veciach verejných“. Verím, že takýmto spôsobom sa nám bude dariť vytvárať Vajnory, ktoré budú skutočným a pekným domovom pre všetkých obyvateľov, hrdých na to, že „SME VAJNORÁCI“.

Elektrické kolobežky – preventívna kampaň

Text: Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Bratislava III. Ministerstva vnútra Slovenskej republiky

Sezóna kolobežiek sa začína, a preto je potrebné pripomenúť si povinnosti, ktoré vodičom kolobežiek vyplývajú zo zákona na ochranu ich zdravia a majetku a rovnako na ochranu zdravia a majetku ostatných účastníkov cestnej premávky. Vodič kolobežky s pomocným motorčekom (elektrickej kolobežky) je podľa zákona o cestnej premávke vodičom nemotorového vozidla. **Každý účastník cestnej premávky je povinný dodržiavať pravidlá cestnej premávky, správať sa disciplinovane a neohrozovať bezpečnosť cestnej premávky, rešpektovať dopravné značky a pokyny policajta.**

JAZDA NA ELEKTRICKEJ KOLOBEŽKE:

➤ elektrickú kolobežku môže viesť iba osoba staršia ako 15 rokov, avšak na cestičke pre cyklistov, poľnej alebo lesnej ceste a v obytnej zóne smú jazdiť aj mladšie osoby,

- na elektrickej kolobežke je možné jazdiť po pravej strane chodníka, cestičky pre chodcov priečochu pre chodcov, len ak vodič neohrozí a neobmedzí chodcov, pričom nesmie.. prekročiť rýchlosť chôdze,
- na elektrickej kolobežke je možné jazdiť po pravej strane vyhradeného jazdného pruhu pre cyklistov, cestičky pre cyklistov alebo priečochu pre cyklistov, len ak vodič neohrozí a neobmedzí cyklistov,
- vodiči smú jazdiť len jednotlivo za sebou,
- na jednej kolobežke sa smie voziť iba jedna osoba, jazda viacerých osôb nie je dovolená!

Napriek tomu, že zákonom nie je stanovená pri jazde v obci povinnosť chrániť si hlavu počas jazdy riadne upevnenou prilbou, v záujme vlastného zdravia je lepšie jej používanie zväziť.

Čo na to starosta?

Snímka: archív

► **Cez Vajnory stále chodia nákladniaky nebezpečnou rýchlosťou a navyše evidentne preťažené, až z nich ide strach. Neplánujete rokovať s mestskou políciou, aby jej hliadky boli vo Vajnoroch častejšie a viac viditeľné?**

Áno, je to vec, ktorá ma tiež veľmi trápi a nedáva mi spávať. Vo Vajnoroch máme stály a dlhodobý problém s nedodržiavaním povolenej rýchlosti. Najnebezpečnejšie sú práve nákladné vozidlá prechádzajúce cez Vajnory, ale netýka sa to len centra mestskej časti, ale hlavne Príjazdnej ulice.

Upozorňujú ma na to jednak občania, ale sám tie autá vidím, tiež chodím na Vajnorské jazerá, prechádzam cez cestu a bojím sa o bezpečnosť svojich detí. Preto rozumiem všetkým rodičom, ktorí majú obavy.

Situáciu sa snažím riešiť dvoma spôsobmi. Po prvé, opakovane som si vyžiadal stretnutie so zástupcami polície, kde som požiadal, aby nám pomohli s meraním rýchlosti či vážením hmotnosti nákladných vozidiel. Tým, že sa s problémom trápime dlhodobo, pustili sme aj do zmien organizácie dopravy, čím úplne vylúčime možnosť prechodu plne naložených nákladných áut z betonárky cez Príjazdnu ulicu.

Takže v skratke, polícia by mala zabezpečiť meranie hmotnosti a rýchlosti, my sa vynasnažíme o zmenu v organizácii dopravy.

Na stretnutiach s mestskou políciou sme riešili okrem toho aj problematiku hliadok mestskej polície vo Vajnoroch, aby boli častejšie a viac viditeľné. Chceme sa jednoznačne posunúť dopredu najmä čo sa týka prevencie. Teší ma, že už teraz môžu všetci rodičia vidieť policajtov napríklad ráno pri školách. Rovnako sú už dnes v uliciach Vajnor častejšie hliadky a začínajúcou cyklistickou sezónou budú zvýšené hliadky na Jurskej ceste, ktorá má slúžiť predovšetkým rodinám s deťmi a športovcom na trávenie voľného času.

Snažím sa ako starosta aj ako mestský poslanec v lepšiu a vyššiu úroveň vzťahov s mestskou políciou. Teším sa, že zástupcovia mestskej polície naše problémy vnímajú a vyššia bezpečnosť všetkých je našim spoločným záujmom. Ďakujem všetkým za konštruktívne podnety, ktoré smerujú posilneniu bezpečnosti v našej mestskej časti.

Starosta MČ Vajnory M. Vlček

► **Zastupiteľstvo Bratislavského samosprávneho kraja minulý mesiac rozhodlo o zrušení SOŠ Na pántoch. Táto problematika sa týka aj Vajnora, aký je postoj mestskej časti v tejto veci?**

Problematika sa týka priamo Vajnora, keďže v lokalite sa láme náš a račiansky kataster a dlhodobo ma veľmi trápi. Preto sme aj s kolegom starostom susednej mestskej časti Rača, Michalom Drotovánom, iniciovali už pred časom stretnutie so županom Jurajom Drobom a poslancami Bratislavského samosprávneho kraja, aby sme na situáciu upozornili. Na jednej strane rozumiem argumentom odborníkov o snahu zvýšenia úrovne školstva. Zároveň si treba priznať, že celý problém je komplexnejší. A máme už aj precedens – negatívny príklad železničného učilišťa, ktoré bolo pred desiatimi rokmi zrušené a zhodou okolností je pár sto metrov od súčasnej SOŠ Na pántoch. Z ukážkovej školy sa stala ruina, ktorá je akurát tak miestom stretávania rôznych asociálnych a kriminálnych živlov.

A toto sa nesmie zopakovať! O to viac, že problém sa týka najmä vajnorskej časti Rybníčná, kde nám veľmi záleží, aby sa stala miestom, ktoré si zvyšuje kvalitu bývania a zároveň má veľký potenciál ďalšieho rozvoja. Úpätie Malých Karpát, vinohoradov, Vajnorských rybníkov, mimoriadne dobrá cestná infraštruktúra s napojením na nadnárodnú diaľničnú sieť, má všetky predpoklady, aby bola v budúcnosti modernou a peknou oblasťou. Efekty rozbitých okien a ich sekundárne dosahy, keď sa z funkčných budov stávajú zrúcaniny, to však môžu zastaviť a zvrátiť.

Pripomínam, že zo zanedbanej oblasti sa nám lokalitu Rybníčná za uplynulé roky podarilo dostať na vyššiu úroveň a postupne zveľaďovať. Neporiadok, kriminalita a vandalizmus sa ľahko šíria a môžu negatívne ovplyvniť aj širšie okolie. A toto je presne ten problém, na ktorý treba myslieť a vidieť širšie súvislosti.

Ešte raz – nespochybňujem názory odborníkov z oblasti školstva. Na druhej strane musíme všetci zainteresovaní spoločne hľadať zmysluplné riešenie a som rád, že aj bratislavský župan ma ubezpečil, že aj keď dôjde k zrušeniu súčasnej funkcie SOŠ, funkcionality budov zostane zachovaná a nestanú sa z nich ruiny. A toto je dnes najdôležitejšie – aby areáli týchto škôl nezostali spustnuté, bez života a nerozpadli sa nám pred očami.

V prípade otázok kontaktujte:
starosta@vajnory.sk

—
Viac k aktuálnym témam sa starosta mestskej časti Bratislava-Vajnory Michal Vlček vyjadril aj v novom vajnorskom podcaste, ktorý si môžete vypočuť tu:

Vajnorský participatívny rozpočet

Text: redakcia

Obyvatelia mestskej časti Bratislava – Vajnory môžu aj tento rok opäť hlasovať za návrhy na zlepšenie Vajnor v rámci vajnorského participatívneho rozpočtu. Z rozpočtu je v tomto kalendárnom roku vyčlenená finančná čiastka 12-tisíc eur, ktorá bude použitá na zlepšenie, či skrášlenie Vajnor.

Hlasovať môžete do 10. júna 2023 a návrhy, ktoré získajú najviac hlasov, budú následne realizované. Hlasovať sa dá vyplnením priloženého hlasovacieho lístka alebo na webovej stránke www.vajnory.sk v časti Participatívny rozpočet.

O výsledkoch hlasovania budete informovaní na internete a v najbližšom vydaní Vajnorských noviniek po ukončení hlasovania.

Úrad mestskej časti víta všetky podnety od občanov a zaoberá sa nimi. Aj keď sa nedajú zrealizovať z participatívneho rozpočtu všetky, niektoré z návrhov mestská časť rieši v spolupráci s príslušnými inštitúciami a prípadne plánuje realizovať z iných rozpočtových kapitol.

HLASOVAŤ MÔŽU OBYVATELIA VIACERÝMI SPÔSOBAMI:

► vyplnením hlasovacieho lístka, ktorý bude zverejnený vo Vajnorských noviniek (vhodiť do schránky pri úrade alebo zaslať poštou, e-mailom),

► elektronicky prostredníctvom webovej stránky www.vajnory.sk, (v časti participatívny rozpočet).

PRAVIDLÁ HLASOVANIA:

- hlasovať je možné najviac za dva návrhy,
- minimálny vek 15 rokov,
- hlasovať môžu občania s trvalým alebo prechodným pobytom vo Vajnoroch,
- hlasovať možno iba jedenkrát, pri elektronickom hlasovaní sa zaznamenáva IP adresa,
- pri hlasovaní je potrebné uviesť meno, priezvisko, adresu trvalého alebo prechodného bydliska, prípadne aj kontakt (e-mail alebo telefónne číslo),
- mestská časť Bratislava-Vajnory si vyhradzuje právo podozrivé hlasovania preveriť, resp. vyradiť.

Dotazník k participatívneho rozpočtu 2023

NÁVRHY, ZA KTORÉ MÔŽU OBYVATELIA HLASOVAŤ

1. Lavičky pre rodičov na pumptrack
2. Vybudovanie vodnej fontánky v Parku pod lipami
3. Mobilný skate prvok do lokality Alviano
4. Prekrytie pódia v Parku pod lipami
5. Verejné osvetlenie v parku na Buzalkovej ulici
6. Architektonické umelecké dielo do centra mestskej časti, ktoré bude predstavovať tradičné umenie Vajnor
7. Vybudovanie domčeka pre hmyz
8. Masážny chodník na kráčanie s okrúhlymi kamienkami
9. Online kamera do včelieho úľa
10. Voskotopka nerezová s plynovým horákom na 10 – 20 rámkov na získavanie vosku zo včelích plastov do obecnej včelnice
11. Domček so šmyklavkou na detské ihrisko na Príjazdnej v lokalite Šinkovské

MŮJ PRVÝ NÁVRH

- Lavičky pre rodičov na pumptrack
- Vybudovanie vodnej fontánky v Parku pod lipami
- Mobilný skate prvok do lokality Alviano
- Prekrytie pódia v Parku pod lipami
- Verejné osvetlenie v parku na Buzalkovej ulici
- Architektonické umelecké dielo do centra mestskej časti, ktoré bude predstavovať tradičné umenie Vajnor
- Vybudovanie domčeka pre hmyz
- Masážny chodník na kráčanie s okrúhlymi kamienkami
- Online kamera do včelieho úľa
- Voskotopka nerezová s plynovým horákom na 10 – 20 rámkov na získavanie vosku zo včelích plastov do obecnej včelnice
- Domček so šmyklavkou na detské ihrisko na Príjazdnej v lokalite Šinkovské

Vyberte iba jednu z možností

MŮJ DRUHÝ NÁVRH

- Lavičky pre rodičov na pumptrack
- Vybudovanie vodnej fontánky v Parku pod lipami
- Mobilný skate prvok do lokality Alviano
- Prekrytie pódia v Parku pod lipami
- Verejné osvetlenie v parku na Buzalkovej ulici
- Architektonické umelecké dielo do centra mestskej časti, ktoré bude predstavovať tradičné umenie Vajnor
- Vybudovanie domčeka pre hmyz
- Masážny chodník na kráčanie s okrúhlymi kamienkami
- Online kamera do včelieho úľa
- Voskotopka nerezová s plynovým horákom na 10 – 20 rámkov na získavanie vosku zo včelích plastov do obecnej včelnice
- Domček so šmyklavkou na detské ihrisko na Príjazdnej v lokalite Šinkovské

Vyberte iba jednu z možností

MENO A PRIEZVISKO (vyžadované):

E-MAIL (vyžadované):

ADRESA (vyžadované):

Pozemkové spoločenstvo Vajnory (Urbár)

POZVÁNKA

na Zhromaždenie Pozemkového spoločenstva Vajnory,

ktoré sa bude konať dňa

16. 05. 2023 (utorok) o 17.00 hod.

(prezentácia od 16.30 hod.)

vo veľkej sále Domu kultúry na Baničovej ulici v Bratislave-Vajnoroch

PROGRAM:

1. Otvorenie a odsúhlasenie programu zhromaždenia
2. Voľba zapisovateľky, návrhovej komisie, mandátnej komisie a overovateľov zápisnice
3. Správa mandátnej komisie
4. Správa o činnosti PS za r. 2022
5. Ročná účtovná závierka za rok 2022 a návrh na rozdelenie hospodárskeho výsledku za rok 2022
6. Informácia o vyplácaní podielov a návrh na výplatu podielov za rok 2022
7. Návrh plánu rozpočtu na rok 2023
8. Správa dozornej rady
9. Správa o prebiehajúcich právnych sporoch, Mahrova búda, Dorastenecká – čistička, SPF – nevysporiadané pozemky a ich náhrada
10. Správa o ukončení a schválení JPU Nemecká dolina a riešenie aktuálnych problémov od ich schválenia (návrhy a riešenia v diskusii)
11. Diskusia
12. Návrh na uznesenie a schválenie uznesenia
13. Záver
14. Rôzne informácie o Združení Čierna voda – Suché miesto II.

Vaším včasným príchodom urýchlite začiatok schôdze.

výbor Pozemkového spoločenstva Vajnory

V prípade Vašej neúčasti splnomocnite inú osobu zastupovaním

SPLNOMOCNENIE

Podpísaný (á):

meno, priezvisko bytom

splnomocňujem:

meno, priezvisko bytom

aby ma zastupoval (a) na Zhromaždení Pozemkového spoločenstva Vajnory dňa 16. 5. 2023 s právom hlasovania.

V dňa

.....
Podpis

Na Deň Zeme sme si poupratovali Vajnory

Text: redakcia

Snímky: Via Vitis: Vajnorský vinohradnícky spolok

V sobotu 22. apríla sme si vo Vajnoroch pripomenuli Deň Zeme. Zmyslom tohto medzinárodného dňa je upozorniť na dôležitosť životného prostredia, ochrany prírody a celého ekosystému našej planéty.

Vo Vajnoroch sa snažíme robiť pre životné prostredie čo najviac. Okrem výsadby stromov, zelene, vodozádržných opatrení a ďalších podstatných vecí pri ochrane klímy však chceme ukázať, že to najdôležitejšie často spočíva v maličkostiach - napríklad aj tým, ako upravíme a skráslime svoje okolie. Aj preto sme zorganizovali podujatie Upracme si Vajnory, kde dobrovoľníci čistili našu mestskú časť od odpadu.

Potešilo nás, že do akcie sa zapojili desiatky dobrovoľníkov. Zvlášť chceme vyzdvihnúť Vajnorský vinohradnícky spolok Via Vitis, ktorý sa zapojil do upratovania vinohradov. Ďalší dobrovoľníci čistili centrum mestskej časti, areál Alviano, začiatok Jurskej cesty alebo okolie obchodného centra Vajnoria.

Ďakujeme všetkým, ktorí vzali iniciatívu do svojich rúk, aktívne sa do akcie zapojili a prispeli k tomu, aby naše Vajnory boli zasa raz o niečo čistejšie a krajšie.

Vajnory na kolieskach odštartovali cyklistickú sezónu

Text: redakcia, Snímky: Marek Grebeči

Množstvo Vajnorákov a návštevníkov našej mestskej časti sa v sobotu 22. apríla zúčastnilo už 20. ročníka vydarenej akcie Vajnory na kolieskach, ktorej cieľom je propagácia zdravého životného štýlu.

Malí aj veľkí nadšenci na bicykloch, kolobežkách, kočíkoch a akýchkoľvek iných zariadeniach s kolieskami sa prešli po Jurskej ceste. Dobrovoľní hasiči z Ivanky pri Dunaji zasa deťom ukázali hasičskú techniku a pripravili pre nich rôzne súťaže. Zaujímavé aktivity pre deti pripravili aj skauti zo 110. zboru Vajnory. Na záver čakala všetkých tombola o hodnotné ceny. Ďakujeme aj sponzorom podujatia, ktorými boli Antik TELECOM, ProMinent Slovensko, Jeer BIKESKI a PD Vajnory.

Lésola, lésoła, Kvjetní ňedzela 2023

Text: Gabriela Zemanová, predsedníčka občianskeho združenia Podobenka z Vajnor, **Snímky:** Marek Grebeči

Vajnory vždy boli, ale aj v stále sú v povedomí širokej verejnosti zapísané ako obec, kde sa neustále dodržiavajú tradície zdedené po našich predkoch. Inak tomu nie je ani v období Veľkej noci, ktorá patrí celkom určite k najkrajším sviatkom v roku. Tak ako po minulé roky, aj v tomto roku sme s podporou mestskej časti Bratislava-Vajnory pripravili v Dome kultúry Vajnory tradične na Kvetnú nedeľu 2. apríla kultúrno-spoločenské podujatie s názvom Lésola, lésoła, Kvjetní ňedzela.

Príjemnú atmosféru už pri vstupe vytvárala výstava fotografií Súťaže o najkrajšiu kraslicu, ktorú vyhlásila mestská časť Bratislava-Vajnory. Súčasťou podujatia bola tiež výstava historických fotografií s tematikou Kvetnej nedele a Veľkej noci s názvom Vajnory v spomienkach, ktorú pripravil Ján Jurkovič, autor a administrátor stránky Vajnory v spomienkach. Pred vstupom do veľkej sály sme si mohli vlastnoručne vyrobiť tradičnou bavlnkovou technikou vajnorskú kraslicu – záujemcov (najmä detí) bolo naozaj neúrekom.

Pre návštevníkov podujatia sme aj v tomto roku pripravili skutočne bohatý kultúr-

ny program. Potešilo nás nielen vystúpenie detí z DFS Lastovička z Ivanky pri Dunaji, ktoré sa predstavili s pásmom detských hier, ale aj vystúpenie našich detí z DFS Podobenka z Vajnor s pásmom zvykov víťania jari. Ako je na Kvetnú nedeľu vo Vajnoroch zvykom, deti vyniesli kiselicu, ktorá symbolizuje zimu a smrť, a priniesli lésoła – symbol nového života a dlho očakávaného leta.

Príjemnú atmosféru sme vytvorili počas premietania starých filmových dokumentov o Vajnoroch, kedy si sme mnohí s úsmevom zaspomínali na svoje mladšie

časy, ako aj na svojich už nežijúcich príbuzných a známych. Zaujal nás tiež nemý filmový dokument z roku 1919, keď na Kvetnú nedeľu Vajnory navštívil taliansky a československý generál **Piccione**, ktorý v prvopočiatku existencie Československej republiky bol náčelníkom Talianskej vojenskej misie v Československu a na začiatku roku 1919 vrchný veliteľ československého vojska na Slovensku. O spomienkach a humorných zážitkoch vtedajšieho vajnorského richtára z tejto významnej návštevy nám počas filmu porozprával veľmi vtipne vo vajnorskom nárečí Vladimír Fekete.

Symbolom jari a nového života je aj vajíčko, ktoré v predveľkonočnom čase vedia ženy pretvoriť do podoby malého umeleckého diela. O tom sme sa mohli všetci presvedčiť na predajnej výstave nazvanej Veľkonočná krása. Tento rok sa nám predstavili nielen vajnorské umelkyne, ktoré zobia kraslice tradičnými „domácimi“ technikami (kaučím, bavlnkovou technikou) a ornamentom, ale opäť sme pozvali aj umelkyne, ktoré používajú techniky vo Vajnoroch nie celkom tradičné – kraslice zobia technikou quilting, stužkami, korálkami, drôtom, horúcim voskom, perforovaním či vyškrabávaním, slamou, čipkou. Mali sme tiež možnosť kúpiť si diela a výrobky vajnorských ľudových umelkýň, ľudové hračky a maňušky, paličkované čipky, výšivky, drevené vyrezávané výrobky či jarné kvetinové aranžmány.

Na záver podujatia zástupkyňa starostu Soňa Molnárová vyhlásila výsledky Súťaže

o najkrajšiu kraslicu, do ktorej sa v tomto roku zapojilo 16 súťažiacich.

Môže sa miestami zdať, že zvyky a tradície Veľkej noci sa postupne vytrácajú, to však rozhodne neplatí o Vajnoroch. Naopak. Aj na Kvetnú nedeľu sme sa mohli presvedčiť, ako sa Vajnory pripravujú na Veľkú noc. Čo je dôležité, aktívne sa zapájajú a učia tradíciám aj mladšie generácie a deti z Vajnor. Bolo veľmi príjemné, že sme sa opäť mohli stretnúť, porozprávať sa a aj takto sa pripraviť na sviatky víťania jari a Veľkej noci.

Veľká vďaka patrí všetkým, ktorí nám toto podujatie pomohli zorganizovať, ale najmä tým, ktorí sa ho zúčastnili a strávili s nami jedno príjemné nedeľné popoludnie.

O bezpečnosti a o vzájomnej spolupráci

Text a snímka: redakcia

Koncom marca sa na Miestnom úrade Bratislava-Vajnory stretli zástupcovia mestskej časti s veliteľom Styčného tímu pre integráciu síl NATO na Slovensku (NFIU) plukovníkom Mariánom Kurillom a ďalšími zástupcami tohto tímu.

„S vedením NFIU sme diskutovali o aktuálnych bezpečnostných otázkach a zhodli sme sa na potrebe prehĺbiť doterajšiu spoluprácu. Naším spoločným záujmom je lepšia informovanosť občanov, napríklad aj o tom, čo je cieľom ich činnosti a v čom je pre Slovensko a región užitočná. Budeme o nich informovať v našich komunikačných kanáloch, ako sú Vajnorské novinky alebo podcast, a nevyklúčujem ani to, že im poskytneme priestor na zasadnutí miestneho zastupiteľstva. Ide o vážnu tému a informovanosť je jedinou cestou prevencie pred dezinformáciami a posilnenia dôvery v spoločnú bezpečnostnú architektúru, ktorej garantom pre Slovensko je práve naše členstvo v NATO“, povedal starosta mestskej časti Bratislava-Vajnory Michal Vlček.

Ťažiskom činnosti NFIU je podpora kolektívnej obrany NATO v plánovacom procese, asistencia pri výcviku a spoločných cvičeniach a v prípade potreby zabezpečenie a koordinácia prijatia spojeneckých síl v našom regióne. Je to inštitúcia, ktorá umožňuje, aby sme v prípade krízovej situácie mohli byť lepšie a efektívnejšie chránení. A práve tento tím sídli v kasárňach vo Vajnoroch.

VAJNORY
Dedina v meste

MESTSKÁ ČASŤ BRATISLAVA-VAJNORY
VÁS SRDEČNE POZYVA NA

Deň matiek

14. máj 2023

Kultúrny program:

- DETI ZŠ A MŠ VAJNORY
- OZ PODOBENKA Z VAJNOR

Park pod lipami
Od 15.00 hod

V prípade nepriaznivého počasia, DK Vajnory.

vajnory.sk

Miestni zastupovatelia Bratislava - Vajnory

Facebook Instagram YouTube

OČKOVANIE PSOV

Hromadné očkovanie psov proti besnote v Mestskej časti Bratislava – Vajnory.

Vážení majitelia psov,

v Mestskej časti Bratislava – Vajnory sa dňa 06. mája 2023 uskutoční hromadné očkovanie psov proti besnote v čase od 13,00 hod. do 15,00 hod. pred Miestnym úradom – z Jačmennej ulice.

CENA 1 KS VAKCÍNY 10€

vajnory.sk

VAJNORY
Dedina v meste

Miestni zastupovatelia Bratislava - Vajnory

Facebook Instagram YouTube

Svetlo pre Ukrajinu

Text a snímka: Mária Horváthová,
Farská charita Vajnory

Svetlo pre Ukrajinu je názov zbierky sviečok, kahancov, bateriek a powerbánk (záložných zdrojov elektrickej energie), ktorá prebiehala v dňoch 5. – 26. februára 2023 vďaka Bratislavskej arcidiecéznej charite.

Zapojila sa do nej aj Farská charita Vajnory, ktorá primárne pomáha núdzným a viacdetným rodinám vo Vajnoroch, ale nie je jej ľahostajné ani utrpenie našich susedov na Ukrajine. Preto keď sme sa na porade farských charít dozvedeli, aký veľký dopyt je po sviečkach a baterkách na viacerých miestach Ukrajiny, okamžite sme sa do tejto zbierky zapojili. Bolo pre nás veľkým prekvapením, že len vo Vajnoroch sme vyzbierali 9 banánových krabíc sviečok, bateriek a rôznych záložných zdrojov! **Vajnorčania, veľká vďaka!!!**

Všetko sme potom odviezli do Asistenčného centra pomoci na Bottovu ulicu, kde sme sviečky triedili na exteriérové a interiérové a zvlášť tužkové baterky, „čelovky“ a záložné zdroje. Od ukrajinskej koordinátorky, ktorá pracuje na Bottovej ulici, sme sa dozvedeli, že kahance používané na hrobch môžu obsahovať škodlivé látky, preto by sa mali používať len v exteriéri.

Zaujímavé je, že na Ukrajine vedú využiť aj použité sviečky či zvyšky z nich, ktoré roztápajú a vkladajú do plechoviek s knôtmí. Taká „plechovková sviečka“ vie horieť aj 8 hodín a dá sa na nej uvariť čaj alebo instantná polievka.

Vyzbierané sviečky

Vďaka pracovníkom Spišskej katolíckej charity poputujú vyzbierané veci z Bottovej ulice v Bratislave na východ Ukrajiny, kde ich budú distribuovať v spolupráci s ukrajinskými partnerskými organizáciami. V čase, keď budete čítať tento článok, už budú slúžiť ľuďom vo vojnových zónach, a verím, že budú s vďačnosťou v srdci myslieť na tých, ktorým na nich záleží.

Rok trvajúca vojna u našich susedov nás vystavuje rôznym skúškam a nastavuje nám zrkadlo.

Aj vďaka tejto akcii verím, že obstojíme.

Deväťdesiate výročie vajnorského futbalového klubu v podcaste

V ďalšom vydaní Vajnorského podcastu sa starosta Vajnora Michal Vlček rozprával s prezidentom FK Vajnory Richardom Feketom a legendou slovenského futbalu Mariánom Zemanom. Hlavnou témou ich rozhovoru bolo 90 rokov od vzniku futbalového klubu FK Vajnory. Hovorili tiež o tom, čo oboch priviedlo k futbalu, čo futbal ako taký pre Vajnory znamená alebo aj to, ako viesť deti k športu. Oboja futbalisti sú zároveň športovými komentátormi a prezradili aj pár „breptv“, aké sa im pri komentovaní zápasov podarili.

Mestská časť Bratislava-Vajnory spustila vysielanie nového podcastu tento rok. Cieľom je nielen informovať občanov, odpovedať na ich otázky, ktoré nám kladú na uliciach, sociálnych sieťach a ďalších komunikačných platformách, ale aj sprostredkovať zaujímavosti a dôležité informácie o našej mestskej časti a dianí v nej.

Obsah je aj do budúcnosti otvorený, ale chceme v ňom napríklad predstaviť osobnosti spoločenského a kultúrneho života, reagovať na aktuálne témy v spoločnosti alebo sa venovať námetom z oblasti dopravy, územného rozvoja, životného prostredia, kultúry a športu

Richard Fekete a Marián Zeman pri nahrávaní podcastu

VŠETKY DOTERAJŠIE EPIZÓDY VAJNORSKÉHO PODCASTU NÁJDETE PO ZOSNÍMANÍ QR KÓDU S ODKAZOM

Vajnorské seniorky oslávili Medzinárodný deň žien

Text: redakcia
Snímky: archív

Mestská časť Bratislava-Vajnory si tento rok pripomenula Medzinárodný deň žien stretnutím s vajnorskými seniorkami v dome kultúry. Ich

celoživotné úsilie, náročná práca, odhodlanie pri výchove detí a vnúčať sú neoceniteľným a nenahraditeľným vkladom pred budovanie a udržanie nielen našich rodín, ale celej našej vajnorskej komunity.

„Životy žien sú často náročnejšie ako nás mužov. Aj napriek tomu, že musíte mnoho-

krát zvládať viac povinností a zodpovedností, každá z Vás sa svojej životnej úlohy zhostuje s gráciou a noblesou, čo na Vás nesmierne obdivujem“, povedal starosta mestskej časti Bratislava-Vajnory Michal Vlček pri príležitosti tohtoročného MDŽ.

Vajnory na umeleckom projekte Party v 21. storočí

Text a snímka: redakcia

V bratislavskom nákupnom centre Central sa uplynulý mesiac uskutočnila výstava Party v 21. storočí. Návštevníci na nej mohli vidieť tradičné slovenské party – svadobný veniec na hlavu nevesty – spracované v 54 nádherných umeleckých obrazoch, ako aj 10 figurín odetých do sviatočných ľudových odevov doplnených originálnymi partami a vencami.

Na výstave, samozrejme, nechýbali ani Vajnory - boli prezentované na krásnom umeleckom obraze, ako aj na figuríne v ľudovom odevu. „Organizátori zozbierali tieto party ako súčasť ľudových odevov z celého Slovenska a to, čo som videl, je naozaj obdivuhodné. Cieľom je priblížiť naše tradície takouto modernou formou aj mladej generácii. Som rád, že naša dedina v meste a jej tradície sú propagované aj takýmto spôsobom“, povedal pre Vajnorské novinky starosta Vajnor Michal Vlček.

Pripomenuli sme si sviatok učiteľov

„Jeden deň s dobrým učiteľom je viac ako tisíc dní usilovného samoštúdia“

Text: Soňa Molnárová
Snímky: archív

Učítelia oslavujú svoj sviatok v čase, keď sa všetko prebúda zo zimného spánku, keď všetko pučí, kvitne, ožíva, nadobúda nové tvary. Medzi jarným zázrakom prírody a prácou učiteľa nachádzame paralely. Učítelia tiež odklínajú tie najskrytejšie zákutia detskej duše. Opatrujú krehké púčiky, aby z nich raz boli voňavé kvety, ktoré potešia srdce i oko každého, kto k nim prívonia. Čas učiteľa neohraničujú kalendárne roky, ale školské zvonenia. Učiteľ je srdcom školských zvončekov, ktoré v ušiach ostávajú navždy. Pomyselnú čiarku do vlastného zápisníka si robí vždy prvého septembra a prečiarke ju posledný deň školských prázdnin. Milí učítelia, Vy nestarnete! Rastiete do múdrosti a ľudskej krásy spolu so svojimi zverencami. U nás vo Vajnoroch ste vychovali generácie múdrych a schopných ľudí. Musí to byť nádherný pocit vidieť svojho bývalého žiaka na poste lekára, učiteľa, umelca, počítačového odborníka či zručného majstra. Každý nesie v sebe pečať vášho pedagogického majstrovstva a umu, vašej ľudskosti. Starosta našej mestskej časti Michal VLČEK pozval 28. marca všetkých učiteľov, ktorí pôsobia vo Vajnoroch, na spoločné stretnutie do domu kultúry. V slávnostnom príhovore im poďakoval za stovky, tisícky hodín strávených so svojimi žiakmi, za čas, ktorý venujú mimoškolskej činnosti, za prácu pre naše Vajnory. Výsledky práce našich

učiteľov sú nadčasové a tešíť sa z ich zreých plodov budú ďalšie generácie. Starosta mestskej časti Michal Vlček na návrh riaditeľov škôl ocenil za dlhoročnú prácu Pamätným listom a malým darčekom pani učiteľky: Jolanu Sedlákovú – zo ZŠ s MŠ sv. Jána Pavla II.; Janu Ferencovú a Máriu Kováčikovou – zo ZŠ Kataríny Brúderovej; Zdenku Jaborkovú - z Materskej školy Koniarkova.

Slávnosť bohatým kultúrnym programom obohatili deti z vajnorských materských škôlok a súkromnej umeleckej školy. Spoločne sme strávili príjemné popoludnie. Nech sviatočná chvíľa tejto slávnosti ostane v nás aj počas nasledujúcich dní.

Výstava kraslíc v Bad Leonfeldene

Text a snímka: Viera Slezáková

Koncom marca mali obyvatelia rakúskeho mestečka Bad Leonfeldenu a blízokých miest možnosť poprezeráť si výstavu kraslíc od umelcov z Rakúska, Česka i zo Slovenska. Videli mnohé techniky zdobenia od drôtovaných, cez maľované, voskované, perforované, vyškrabávané, batikované, až po kraslice medovníkové či vyrezávané z dreva. Medzi nimi boli zastúpené aj kraslice oblepované bavlnkou, kto-

ré prezentovala a ich výrobu predvádzala Vierka Slezáková z Vajnor. Technika zdobenia kraslíc oblepovaním bavlnkou návštevníkov veľmi zaujala. Mnohí sa s ňou ešte nestretli, a preto so záujmom sledovali, ako pod rukami našej krasličiarke vznikajú kvietky a lístočky, ktoré zdobili bielu škrupinku. Tradičnú techniku výroby kraslíc z Vajnor mohli obdivovať milovníci veľkonočných kraslíc aj za hranicami Slovenska.

Vajnorský okrásľovací spolok bol v televízii

Text: Anna Bednáriková,
Božena Zemešová

Snímky: archív spolku

Slovenský rozhlas a televízia oslovila vedúceho súboru Vajnorského okrásľovacieho spolku Ivana Štelára nahrat medailón pri príležitosti 20. výročia činnosti našej folklórnej skupiny. Na základe tohto pozvania sa VOS pri tejto príležitosti zúčastnil na nakrúcaní relácie Generácia, ktoré sa uskutočnilo pred Veľkou nocou. Práce na programe prebehli veľmi rýchlo, bolo treba vybaviť aj priestor, a ten nám poskytla naša Reštaurácia a Vináreň pri Kaplnke, ktorú zdobia nádherné ornamenty nielen vo vnútri, ale aj na fasáde.

Folklórna skupina reprezentuje kultúrne dedičstvo Vajnor. Vystúpenia spolku sú ukážkou autentického folklóru miestnych obyvateľov, niektoré kroje majú aj viac ako sto rokov.

V relácii sme predviedli ukážky výroby kraslíc. Sú to vyfúknuté vajčká zdobené farebnými bavlnkami alebo kaučím – bielou dužinou vytlačenou z močiarnej trávy. Kristínka Rožňovcová porozprávala o vajnorskom ornamente, deti zdobili lésolu s retiazkami z farebného papiera a kraslica-

mi, predviedli sme aj paličkovanú čipku. Členka nášho spolku Drahuška Cichá priniesla fotografiu z čias svojho detstva, ako niesla lésolu, a deti zaspievali veľkonočnú pesničku Lésola, lésola...

Muži predviedli pletenie korbáčov z vrbového prútia, spolu sme si zaspievali a zatancovali.

Nechýbalo ani záverečné skupinové fotografovanie. S pesničkou Vajnor, Vajnor, veseú dzedzina sme sa rozlúčili s televíznym štábom a v dobrej nálade sme si ešte spolu posedeli. Relácia Generácia sa vysie-

lala vo Veľkonočnom týždni na Bielu sobotu a nájdete ju aj v televíznom archíve zo dňa 10. 4. 2023.

Naše poďakovanie patrí Reštaurácii a Vinárni pri Kaplnke a všetkým, ktorí sa podieľali na príprave...

Za všetko veľmi pekne ďakujeme.

Radi by sme dali do pozornosti naše najbližšie vystúpenia - v mesiaci jún to bude v rámci otvorenia Kultúrneho leta a opäť aj Maľované Vajnory. Tešíme sa na Vás.

Seniori navštívili pamiatky na Morave

Text: Ing. E. Uhrinová, MPH za kolektív účastníkov výletu, **Snímka:** archív

Prvou zastávkou nášho výletu bol jedinečný zámok Náměšť nad Oslavou, ktorý je unikátny svojimi gobelínmi a honosnosťou doby. Pôvodne gotický hrad rod Žerotínovcov neskôr prestaval na renesančné sídlo, v roku 1949 zámok sprístupnili verejnosti a bola v ňom inštalovaná kolekcia tapisérií. Zámok bol bývalým letným sídlom prezidenta Eduarda Beneša, a v roku 2001 ho vyhlásili za národnú kultúrnu pamiatku.

Navštívili sme:

- kaplnku sv. Václava, ktorá je vybavená viacerými oltármi a kazateľňou, hl. oltár sv. Václava, oltár Panny Márie Pomocné, oltár s obrazom sv. Lukáša maľujúceho Pannu Máriu, obrazy sú z r.1653 – 1655
 - interiéry 1. poschodia - nádhernú kolekciu holandských a francúzskych tapisérií v každej miestnosti, renesančné a barokové pochádzajúce z manufaktúr mesta Brusel
 - pracovňu prezidenta Eduarda Beneša
 - zimnú záhradu s krásnym výhľadom na mesto Náměšť nad Oslavou
- Po prehliadke sme sa presunuli na spoločný obed vedľa zámku, do Reštaurácie na statku. Po výdatnom a chutnom obede smerovali naše kroky do zámku v Moravskom Krumlo-

ve v znojenskom okrese, ktorý sa môže pochváliť výstavou dvadsiatich veľkoformátových plátien Slovanského eposu moravského rodáka Alfonsa Muchu, ktorý v pôsobivých obrazoch zhrnul dejiny slovanských národov. Cyklus obrazov vznikol v rokoch 1912 – 1926 v ateliéri na zámku Zbiroh na objednávku Charlesa R. Crana. Mucha jednotlivé dokončené obrazy v priebehu rokov postupne predával mestu Praha. Slovanský epos Alfonsa Muchu môžu návštevníci zámku v Moravskom Krumlove vidieť v opravených priestoroch počas nasledujúcich piatich rokov. Po uplynutí tejto doby sa výstava vráti späť do Prahy, keď pre tieto rozmerovo veľké obrazy bude vybudovaná výstavná sieň. Výstava Slovanského eposu je nádherná, veľkolepá, pozorne sme počúvali výklad sprievodkyne výstavy a obdivovali umenie maliara Alfonsa Muchu. Domov sme sa vrátili sme vo večerných hodinách spokojní, šťastní, videli sme dva krásne zámky a výstava Slovanský epos v nás zanechala úžasný dojem, kus histórie, na ktorú nikdy nezabudneme.

Za finančný príspevok mestskej časti na tento výlet by som rada touto cestou poďakovala v mene svojom, ako i v mene ostatných seniorov, pánovi starostovi Ing. Michalovi Vlčekovi a pani vicestarostke Ing. Soni Molnárovej. Veľmi si vážime, že vedeniu našej mestskej časti záleží na senioroch a tiež, že boli osobne s nami.

Podarilo sa v knižnici

Text: Helena Paulenová

Tohtoročný marec bol v knižnici naozaj mesiacom knihy, bol to čas otvorených dverí.

Prichádzali nielen pravidelní čitatelia, zavítali aj naši najmenší – vystriedali sa všetky triedy z Materskej školy a zopár tried zo Základnej školy Kataríny Brúderovej – pre niektorých to bola prvá návšteva.

Po dlhom čase sa nám vydarila aj beseda o knihe, keď Lucia Grigová, naša dlhoročná čitatelka, predstavila svoju knihu **Nevyhadzujem**. Porozprávala o začiatkoch jej blogu, ako postupne rástol záujem o jej príspevky, až nakoniec prišla ponuka od vydavateľstva Albatros na vydanie samostatnej knihy.

S Luciou prišli aj jej priateľky, susedy, ktoré prvé „koštovali“ jej jedlá. Ohotne odpovedala na otázky, knihu nám do knižnice aj darovala, a tak naši čitatelia budú mať možnosť si niektoré jej recepty vyskúšať.

Lucia, ďakujeme!

Milí Vajnoraáci!

Mladá rodina túži vymeniť byt za dom a ostať Vajnoraákmi.

Máte pozemok, rodinný dom, ktorý nevyužívate?
Prosím, kontaktujte nás.
Ďakujeme!

Tel.: 0903 127 295

Osudové spojenie osvietenej osobnosti Ferdiša Jurigu s Vajnormi (5)

Text: Stanislav Bachleda
Snímka, reprodukcia: archív

V predchádzajúcej časti seriálu o význame, postavení a činnosti vajnorského farára Ferdinanda – známejšieho pod skrátenou formou krstného mena – Ferdiša Jurigu sme uviedli, že roky 1910 – 1914 patrili medzi najvýznamnejšie milníky slovenskej histórie, ktorá sa naplnila vznikom nového štátneho útvaru – Česko-Slovenska. Sú to roky mimoriadnej Jurigovej aktivity pri budovaní národného povedomia, starostlivosti o slovenský ľud, ešte nevedomelý, takmer nevzdelaný, s málom vodcovských osobností. Tu však práve Ferdiš Juriga vynikal veľmi aktívnym pisateľským prístupom najmä v Slovenských ľudových novinách. Napriek tomu, že mu duchovné povinnosti vo Vajnoroch zabrali väčšiu časť, na svojich Vajnorákov nezačúval. Trápilo ho viacero nedorozumení, medzi ktoré patrili aj časté nedelňé cesty vajnorských ženičiek a chlapov do Bratislavy predávať svoje produkty, a tak ho mrzelo, že mu na omšiach a kázňach chýbali. Dôkladnou duchovnou i osvetovou starostlivosťou, najmä prostredníctvom výchovy detí, dosiahol, že sa jeho ovečky vzdávali obchodných ciest a navracali sa do božieho chrámu.

Záležalo mu na tom, aby jeho Vajnoráci boli akýmsi vzorom pre ostatných. Znepokojovalo ho, keď sa do vajnorských viníc zavliekla choroba a réva sa v dostatočnom množstve neurodila, poniektorí tunajší sa dali na pálenie, a tak zorganizoval Spolok striezlivosti, ktorý stanovoval, že za jeden deň možno skonzumovať najviac buď liter vína alebo dva litre piva, ale žiadna pálenka.

Dokonca zaviedol aj „mesačné litánie striezlivosti s kázňou“ určené iba pre chlapov, aby sa nemuseli pred ženami od hanby červenáť. K tomu napísal aj text piesne na nápev známej melódie Hej, pod Kriváňom:
*Svet striezlivosti, to je krásny svet,
V ňom rastú ľudia švární ako kvet.
Rozum im vždy jasno svieti,
Srdce plné je radosti
Hor'sa, bratia striezlivosti: k striezlivosti.*

Ferdiš Juriga a záhorácky strýčko

Vajnoráci boli nielen ochotní vziať na vedomie požiadavky svojho uznávaného dušpastiera, ale boli aj učenívi a cielave domí. Uvedomujúc si tradície svojej obce, jej povest, šikovnosť obyvateľov, výtvarný talent vložený do ornamentu a krojov, nielenže svoje nedostatky vedeli prekonať, ale výsledky vzdelávacej činnosti svojho kňaza stali sa aj cenným argumentom pre Jurigu, kdekoľvek rečnil a pripomínal striezlivosť. Osobitne vyzýval k odoberaniu slovenskej tlače – spočiatku Katolíckych novín, potom Ľudových a napokon Slovenských ľudových novín – a vzdelanosti, dbajúc na prospech budúcich generácií.

Starostlivosť o vzdelanosť národa bola vyjadrená aj podnecovaním rodákov, aby svoje deti posielali na učenie a do škôl na Moravu a do Čiech s vierou, že: „A keď sa ony odtiaľ vrátia, spasia národ náš“. Táto idea je aktuálna a napĺňaná aj v súčasnosti, keď tisíce slovenských mladých ľudí študujú na českých vysokých školách. S malým rozdielom, že mnohí z nich sa už domov nevracajú. Súčasná vzdelanosť je už na podstatne odlišnej úrovni.

Veľkým Jurigovým činom bolo, keď spolu s priateľom Floriánom Tománkom, spolupracovníkom zo Slovenských ľudových novín, zorganizovali historickú púť Slovákov na Velehrad v dňoch 26. a 27. júla

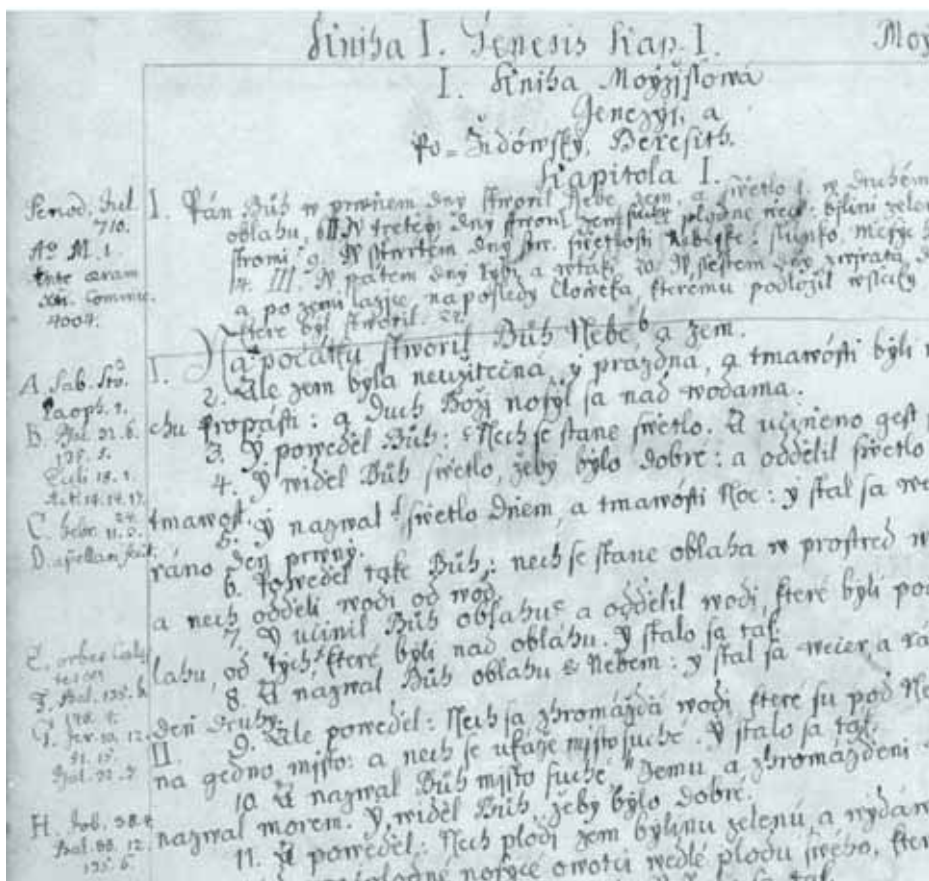
1913, aká sa dovtedy a ani potom nekona-
la – zúčastnilo sa jej okolo tisícpäťsto ľudí
z rôznych častí Slovenska. Veľkú časť ob-
rovskej skupiny pútnikov tvorili práve Vaj-
noráci.

Príťažlivým momentom bolo 1050. vý-
ročie príchodu vierozvestov sv. Cyrila
a Metoda na naše územie i „obetovania
Slovenského národa Matičke Sedmibo-
lestnej, patrónke Slávskej“, z úcty ktorej
bola posvätená zástava, vytvorená na Ju-
rigov podnet tetičkou Katarínou Nádas-
kou, rodenou Zemanovou z Vajnora. Ďalšia
Vajnoračka Katarína Brúderová, rodená
Matulová, zložila pri tejto príležitosti text
piesne Pod slovenským srdiečkom. Po-
dobnou udalosťou a Jurigovou aktivitou
bolo historické valné zhromaždenie Spol-
ku sv. Vojtecha v Trnave 4. 9. 1913, kto-
rým sa obnovila jeho činnosť a zaviedla
seriózna duchovná a organizačná stránka
spolku, a tak sa vďaka tomu mohlo vážne
pomýšľať na ďalšie, dlhšiu dobu pripravo-
vané, ale často pre osobné rozpory mare-
né, vydanie Písma svätého v slovenskom
jazyku dvadsiateho storočia...

V tejto súvislosti treba uviesť niekoľko in-
formácií o prvých prekladoch Písma svä-
tého na našom území. Prvým bol cyrilo-
metodský v 9. storočí do staroslovienciny,
ďalší v písomnej podobe v jazyku, akým
sa v 18. storočí hovorilo na západnom Slo-
vensku, podobnom neskoršej bernolákov-
čine. Jeho vznik sa spája s Červeným klá-
štorom, kde pôsobili kamaldulskí mníši.
Preklad sa pripisuje rádovému bratovi Ro-
mualdovi Hadbavnému Prvé knižné vyda-
nie pochádza z 19. storočia – Swatě Písmo
starého i nowého zákona podľa obecného
latinského od sw. Rímskokatolíckeg Cír-
kwi potvrdeného, prirownaním gruntov-
ného textu na svetlo widané, ostrihom-
ský kanonik Juraj Palkovič (1763 – 1835)
je jeho autorom. Vyšlo v dvoch častiach
v roku 1829 a 1832, má 2182 strán a je v pí-
sanej podobe, v abecede typu švabachu..

Vráťme sa však k duchovnej a národ-
nej pôsobnosti Jurigovej, ktorý sa zaslú-
žil aj o účasť Vajnoračov na Eucharistic-
kom kongrese vo Viedni v roku 1912, kde
vzorne reprezentovali Slovensko, zvyk-
mi, krojmi, piesňami do takej miery, že
následník cisárskeho trónu arciknieža
Ferdinand si dal na podnet manželky ar-
cikňažny Žofie Vajnoračov osobitne vy-
fotografovať. Zaujímavou je aj informá-
cia, že arcikňažná Žofia z Hohenbergu sa
na významnej slávnosti vo Viedni zjavila
vo vajnorskom kroji.

Avšak húževnato pracoval nielen na du-
chovnom a národnom poli. Bol spolu ini-

Ukážka prekladu Písma svätého v písomnej forme z 18. storočia

ciátorom vzniku Záhorskej ľudovej banky,
Záhorského valcového mlyna, vďaka kto-
rému sa pred vojnou i počas nej podari-
lo ochrániť pred chudobou mnoho rodín.
Známy sa stal aj vznikom továrne na spraco-
vanie kapusty, aby sa „Záhoriáci nemuse-
li so svojim tovarom svetom tlčiť“.

Cítil i tušil, že záchrana slovenského náro-
da pred maďarizáciou je v spojení s náro-
dom českým, nie však ako hovoril „čechi-
záciou“, ale súčinnosťou, vzájomnou
pomocou, duševnou a hmotnou podpo-
rou a bratským spolupôsobením.

Treba však ešte pripomenúť Jurigovu po-
slaneckú činnosť v uhorskom parlamente,
kde predniesol desiatky prejavov, v kto-
rých neustále burcoval za národné seba-
uvedomenie a spolu s ďalšími poslancami
za národnostné menšiny v Uhorsku, požá-
daval uznanie národnostných práv.

Za historickú možno považovať jeho reč
v Uhorskom sneme z 11. septembra roku
1914, teda na začiatku prvej svetovej voj-
ny, v ktorej sa vážne a seriózne zaoberal
národnostnou otázkou. Jurigove preja-
vy boli predmetom pozornosti aj vtedaj-
šej tlače, ktorá o nich prinášala nie-
len informácie, ale aj komentáre k nim,
zväčša nenávistné. Boli však aj výnimky,

ktoré oceňovali jeho znalosť problema-
tiky a oduševnenia, o čom svedčí citát
z vtedajšieho seriózneho denníka Pes-
ter Lloyd, že: „...jeho reč sa vyznamenala
inteligenciou a vedomosťou. Uznáva, že
jak čo do rečníctva, tak čo do poučnosti
bola rovnocenným príspevkom k vysvetle-
niu národnej otázky. Ba jeden peštiansky
denník napísal úvodník pod titulom „Ju-
riga“ a hoci sa z jeho tuhej, dľa neho pre-
pjatej slovenskosti posmieva, preca uzná-
va, že jeho reč bola vysokoučená, vzletná
a múdra.“

Rok 1914 bol osudový a zlomový v histó-
rii Európy i celého sveta. Zastrelenie ar-
cikniežaťa Ferdinanda a jeho manželky
v Sarajeve 28. júna 1914 sa o mesiac sta-
lo podnetom na vyhlásenie prvej svetovej
vojny. Habsburg, ktorý bol nakhone-
ný Slovákom a ktorého zaujali Vajnorači
na spomínanom Eucharistickom kongrese
vo Viedni,...

—
Zdroj: Blahozvešť kriesenia slovenského ná-
roda a slovenskej krajiny, Nakladateľstvo
Urbánke a spol. Trnava, 1937, Internet

Čo hovorí kronika Prešporská obec Vajnory (16)

Zdroj: V. Fekete: Prešporská obec Vajnory (kronika)

Snímka: Marek Grebečí

V predchádzajúcom čísle sme priniesli informácie o živote obyvateľov Vajnory, o výstavbe, bývaní a jeho členení vo viacgeneračných obydliach. Taktiež o formách dedenia majetkov. Zaujímavou časťou bola výchovná práca „stárkov“ a uvádzania mladých do mládeneckého stavu nekrstencov. V tejto časti pokračujeme v rozprávaní, ako sa to dialo, ale aj o tom, ako vyzeral v predchádzajúcich desaťročiach i storočiach ženský kroj vo Vajnorochoch.. O tom mužskom bude reč v ďalšom čísle Vajnorských noviniek.

S amotné prípravy na tieto fašiangové zábavy a s nimi spojené oslavy prijímania tzv. „nekrstencov“ potvrdzovali dôležitosť tohto aktu. Týždeň pred zábavami chodili ešte nekrstence vedno s ostatnými už mládenkami po dedine po večerných hodinách so spevom na návštevy k slobodným dievkam, ktoré zase v skupinách pripravili ružičky a mašličky pre tých „svojich“ na fašiangové zábavy.

Počas fašiangových zábav, ktoré trvali nepretržite od soboty do utorka polnočnej hodiny, už v prvý deň zábav sa ozýval spev mládenčov po dedine. Mládež chodila per pazuch so spevom od domu k domu, spievajúc veselé piesne, prijímali od domácich občerstvenie, potužovali sa vínom a pálenkou, pričom im dievčatá pripínali na klop kabáta už predtým pripravené ružičky a mašličky. Do utorka nesmeli vstúpiť do tanečnej miestnosti „nekrstence“. Títo chodili vo fašiangový utorok po dedine s kabelami, do ktorých im dávali gazdiné jak pšenicu, jačmeň, vajíčka, slaninu a iné, často aj peniaze. Keď obišli dedinu, rozdelili si nazbierané niektoré veci a časťou naturálií si vykúpili vstup do tanečnej sály a tým aj zápis do mládeneckého stavu. Predtým sa však ešte prvé dva dni učili tancovať poza humnú, aby „neurobili“ dievčatám hanbu.

V utorok, posledný deň zábav, sa dostavili starí mládenci i s nekrstencami na miesta zábavy, kde ich očakávali už stárkovia, ale aj dievčatá a osadenstvo takmer celej obce. Najprv sa začala veselo zábavych-

tivej mládeži zvítať tancom a potom až uznal najstarší stárek za vhodné, prerušil zábavu a požiadal kapelníka muziky o zahratie „tuša“ a potom sa prikrčilo k „pasovaniu“ nekrstencov do mládeneckého stavu. Vyvolávaní podľa zoznamu skladali k nohám stárkov čašu vína alebo polt slaniny a podaktorí aj pár grošov.. Neskoršie to bolo presne dané formou obilia, keď chlapci odovzdávali tzv. štvrtku obilia (asi 14 kg), kým dievčatá dávali v hotovosti šesták. Tieto dary šli výlučne pre hudobníkov, aby títo za ich odmenu vyhrávali nielen počas fašiangových zábav, ale sa aj zaviazali mládencom odhrať každú druhú nedeľu tanečnú zábavu až do obaračiek a toho mládenca alebo dievčiny, kde im poskytnú izbu vo svojom dome.

A na záver týchto tzv. promócií nezabudol vždy jeden zo stárkov okrem iných prísloví nabádať nových mládenčov nezabúdajúcich na dobré vychovanie, môžu si nájsť aj cestu do hostinca nie však často, svadby v miernej striezlivosti navštevovať, so starými ženáčmi si zahrať karty bez hazardu. Ale pri všetkej úctivosti a bázlivosti ich mládeneckého stavu proti starším (62)

Ľudový kroj, ktorý sa nosí vo Vajnorochoch a niekedy aj v predmestiach, ako Rači, Lamači, Dúbravky, je v po(d)state západoslovenský kroj záhoráckeho typu s väčšími, ale i s menšími špecifickosťami. Ďalší podobný kroj, zase ženský sa taktiež nachádza v častiach okolia smerom na severovýchod mesta ako Viničné, Slovenský a Chorvátsky Grob.

Vo Vajnorskom mužskom i ženskom kroji sa objavujú ručne šité paličkované čipky so známym motívom „na husie šlapky“,

Ženy vo vajnorských krojoch

robené z lanových nití béžovej, červenej a bielej farby. V starom kroji bola väčšia odlišnosť u žien než u mužov.

Ženský kroj je bohatý, nádherný, ale pritom jemný, pôvabný, vkusný. Medzi charakteristické črty patrí **čepiec** ako odraz bidermanovských klobúkov, **rukávce**, ozdobené jemnou výšivkou v hornej tretine, pri slávnostnom kroji **živôtik** vybehujúci na chrbte v ostré špice a okolo zlatými bortňami lemovanými, ďalej tulangrová zástera a jemná výšivka zlatom, alebo hodvákom vyšívané.

ČASTI ŽENSKÉHO KROJA

- **rubáš** je naj(s)podnejšiu časťou odevu. Zastupuje košeľu, je z konopného plátna a skladá sa zo „živôtika“ a sukne, zvanej rubáš.
- **rukávce**, obliekajú sa na rubáš. Ich najstaršia forma sa podobala mužskej košeli. Starodávne, dnes už len v niektorých truhlách sa už len ojedinele vyskytujú. Tieto boli v pleci posberané a vyšité. Zväčšovali sa smerom k zápästiu. Dneď dávna sa vyšívali v hornej tretine ruká-

vov. Rukávy na robotný deň boli z konopného plátna, červenou bavlnkou vyšité. Na výročné sviatky sú vyšité zlatom, str(i)ebrom a hodbávom. Starodávne výšivky sú prevádzané vo forme červenej, karmínovej a zlatej, alebo striebornej a čiernej farby.

– **sukňa**, najstaršia, pred vyše dvesto rokmi nosená „záscera“ konopná starodávne je sukňa „čažká“. Skladá sa zo živôtika a sukne v páse zošitých. Najstarší živôtik bol z červeného súkna, neskoršie zo zeleného a belasého damastu. Na chrbte má špic bohatý a zlatými borňami „šnúrmi“ lemovaný. Sukňa je zo zeleného, belasého alebo čierneho súkna a okolo kraja má červený lem tzv. „galon“. Tento tvar sa niekedy nosil len na výročité sviatky, teraz len na príležitostné oslavy, ako svadba a i. Živôtik je od sukne oddelený. Volá sa „pruclek“ a k nemu patrí a často sa nosí aj „ľahká sukňa“.

– **fiertoch**, alebo „ferťoška“ starodávna, nosila sa k „čažkej“ sukni, bola z tulangu. Cez prostriedok mala žltú paličkovanú vložku. Na dolnom kraji paličkovaná čipka, nad ňou strieborné bortne a nad bortňami prelamovaný pás, alebo len zo strojového vyšívania. Dnešná ferťoška ľahkej k sukni je hladká, z tulangu, mušelínu, opálu alebo batistu. Fiertochy sa opasujú kvetnatou stuhou zaviazanou v mašli.

ÚPRAVA HLAVY

– dievčatá majú pútec a vrkoče, na nedeľu okolo hlavy pás látky a na nej kvetinový stužku. Ženy si na vlasy niekedy okrútili na hlavu „grgulu“, ktorej móda bola zo XIV. storočia, je ako predložka v podobe písmena „V“. Na ňu položili čepiec, ktorý mal zlatom, alebo hodbávom vyšívane dienko. Okolo tváre vejarovitá prednička v ha(r)moniku poskladaná až 10 cm vysoká. Bývala z naškrobenej vláčkovanej

čipky a je tiež pozostatkom bidermanovskej módy. Na čepiec sa dával „obrysáč“ – druh šatky z konopného plátna s červenou výšivkou. Tento názov pochádza od obrusa. Novší tvar **šatka**, dlhý ručník s bohato ozdobenými koncami, prelomovanie, mriežky, vláčková čipka, alebo len žltá paličkovaná. Nosí sa k „čažkej“ sukni a k starodávne fiertochu. Dnes sa však nosia len krížne ručníky, sú to obyčajné štvorrohé šatky.

Ku ženskému kroju si zasluhuje aj zmienka „plachta – kútnica“, skvostne vyšívajú prikrývka okolo rohu postele šestonedieliek, ktorá je už len ako história u niektorých vo Vajnoroch zachovalá v truhliciach.

—
Jazykovo neupravené, doslovný prepis z kroniky Prešporská obec Vajnory.

Ferdiš Juriga bol človek s veľkým srdcom a pevnými hodnotami

Text a snímky: redakcia

V mestskej časti Bratislava-Vajnory sme si 18. apríla 2023 pripomenuli 118. výročie príchodu významného slovenského publicistu, národného buditeľa a politika bojujúceho za práva slovenského národa Ferdinanda Juriga. Vo Vajnoroch pôsobil 13 rokov, dva mesiace ako administrátor a 11. apríla 1905 sa stal vajnorským farárom.

„Ferdinand Juriga prikladal veľký význam vzdelanosti a usiloval sa o výstavbu slovenskej cirkevnej školy u nás. Dnes by bol určite veľmi hrdý, keby videl nielen našu Základnú školu Jána Pavla II., ale aj neustále sa rozvíjajúcu Základnú školu Kataríny Brúderovej“, povedal na podujatí, ktoré sa uskutočnilo za účasti obyvateľov Vajnora a miestnych osobností, starosta mestskej časti Michal Vlček.

Ferdinand Juriga bol poslancom uhorského snemu a neskôr aj Národného zhromaždenia Československej republiky. V uhorskom sneme v čase tvrdej maďarizácie bojoval za práva Slovákov. Za svoje národnobuditeľské články vo vtedajšej tlači sa dostal aj do uhorského väzenia. Pre obec Vajnory je vý-

znamný okrem rozvoja vzdelanosti aj tým, že bol propagátorom miestnych ľudových zvykov, folklóru, krojov, a najmä unikátneho vajnorského ornamentu.

„Ferdiš Juriga bol človekom s veľkým srdcom a silnými hodnotami. Nezlomilo ho ani uhorské väzenie, ani intrigy v uhorskej a slovenskej politike. Pre nás je tiež veľmi dôležitý nielen z pohľadu veľkej politiky, ale aj budovania miestnej komunity, kde žijeme svoj

každodenný život. Jeho príchod do Vajnora v roku 1905 priniesol pre našu obec nádej a novú energiu. Svojimi víziami, iniciatívou a nadšením sa snažil o rozvoj kultúry, vzdelania a hospodárstva vo vtedajšej obci“, povedal starosta mestskej časti Bratislava-Vajnory Michal Vlček.

Vajnory si každoročne dátum príchodu Ferdinanda Juriga do vtedajšej obce pri Bratislave pripomínajú začiatkom apríla.

Príbehy vajnorského ornamentu (15)

Príbeh o zástere

Text: Elena Karácsonyová

Snímky: č. 1. Marek Grebečí,
č. 2. – 4. Elena Karácsonyová,
č. 5. a 6. Peter Pokrivčák

„Myslím, že veľa detí nevie, čo je zástera. Hlavným účelom babkinej zástery bola ochrana šiat, pretože ich mala len zopár. Aj preto, že zástera sa prala ľahšie ako šaty a na jej ušitie bolo treba menej materiálu. Okrem toho slúžila ako ochrana rúk na vyťahovanie horúcich plechov z rúry. Bola výborná na usušenie detských slz a často sa používala aj na čistenie špinavých uší. Zástera sa používala na nosenie vajec, kurčiat, aj káčatiek. Keď prišla návšteva, zástera bola ideálnym úkrytom pre hanblivé deti. A keď bola zima, babka si zásteru ovíjala okolo seba. Tie veľké staré zástery utreli mnohé spotené čelá, sklonené nad rozpálenou pecou pri varení a pečení. Triesky a kláty dreva sa v nich nosili do kuchyne. Zo záhrady sa v nich nosili všetky druhy zeleniny. Takisto vylúskaný hrach. Na jeseň sa zástera používala na zbieranie jabĺk, ktoré spadli zo stromov. Keď prišla nečakaná návšteva, bolo úžasné, koľko nábytku dokázala táto zástera oprášiť v priebehu niekoľkých sekúnd. Keď bola večera hotová, babička vyšla na verandu, zamávala zástere a muži vedeli, že je čas vrátiť sa z poľa na večeru. Potrvá dlho, kým niekto vymyslí niečo, čo by nahradilo tú „staromódnú zásteru“, ktorá slúžila toľkým účelom. Babička dávala svoje horúce pečené koláče na parapet, aby vychladli. Jej vnučky kladú svoje na parapet, aby sa rozmrazili. Teraz by sa asi zbláznili, keby zistili, koľko bacilov bolo na tej zástere. Myslím ale, že ja som od zástery nikdy nič iné nechytal, len lásku....“

Zdroj: web, autor neznámy

Zástera – bežná súčasť každodenného odevu našich babičiek a domáceho odevu našich mám. Používame ju pri varení dodnes, nevenujeme jej nijakú zvláštnu pozornosť, zástera je jednoducho taká – obyčajná. A klobúk dolu pred auto-

rom hore uvedeného textu, ktorý presne vystihol jej podstatu a vrátil nás na chvíľu späť do bezpečia babkinej zástery.

Zástera bola prirodzene aj súčasťou tradičného odevu vajnorských žien. Tá pracovníčka mala všetky vyššie spomínané funkcie (a ešte aj nejaké navyše), šila sa bez ozdôb, spravidla z plátna modrej alebo čiernej farby. Zásceca k slávnostnému kroju bývala zhotovená v rovnakých farbách, ale z drahších materiálov – zo saténu, hodvábu alebo iných lesklých látok.

Modrá farba bola určená pre dievčence a mladé ženy, čierna pre ženy staršie. V staršom období bola zástera dlhšia ako sukňa, dnes spravidla zodpovedá dĺžke sukne. Na hornej strane zástery, pri páse, nájdeme trojuholníkové záševky (faudy) – väčšinou po dva na každej strane alebo sú rozmiestnené po stranách i v strede pásovej časti. Na dolnej časti zástery boli zámkiky (sámki, sámečky), zoskupené po 2–3 a pásová výšivka. Faudy a sámečky boli šité žltou farbou. Spodná časť zástery bola zakončená paličkovanou, v neskor-

Detail výšivky, vyšívачka Viktória Zemanová

Detská zásterka z krojovej zbierky A. Brúderovej, vyšívala pravdepodobne Štefánia Zemanová

Detail zásterky z krojovej zbierky A. Bednáríkovej

šom období továrensky vyrábanou čipkou. Niekedy sú čipkou obšité i oba bočné okraje zástery.

To, čo nás na zástere upúta iste najviac, je pásová ornamentálna výšivka, zhora i zdola ohraničená skupinou zámikov. Jej šírka je rôzna, pohybuje sa v rozmedzí 3 až 10 cm, závisí od veku ženy, účelu využitia i šikvosti vyšívачky. Výšivka je spravidla pestrofarebná, využité sú aj zlaté a strieborné nite a nájdeme na nej vajnorský ornament v jeho plnej kráse – kvety, vtáčiky, hrozno, včielky, šišky – usporiadané do pásovej kompozície po celej šírke zástery. Jednoducho, vajnorské ženy vedeli aj z takej všednej veci ako je zásterka urobiť malé umelecké dielo. A vedia to dodnes. Ume-

nie vyšívачiek neodišlo s našimi babičkami, aj dnešné Vajnorky chcú mať kroj čo najkrajší a keď chýba dedičstvo po predkoch, vedia si ho zhotoviť samy. Na fotografiách teda vidíte nielen „staré“ zásterky, ale aj úplne nové, vyšité Dankou Kadlicovou a Vierkou Slezákovou. Nie je to len nová výšivka podľa starého vzoru, obe dámy si samy ornamentálnu kompozíciu i nakreslili.

A ja sa teším, že je naozaj realitou to, čo uvádzame vždy pri textoch o vajnorskom ornamente – tradícia dekorovania vajnorským ornamentom v obci nikdy nebola (a nie je) prerušená.

Zásterka, Danka Kadlicová

Zásterka, Vierka Slezáková

Knižné tipy pre deti a ich rodičov

KLAUS HAGERUP: DIEVČA, KTORÉ CHCELO ZACHRÁNIŤ KNIHY

Tento príbeh je o priateľstve, o láske ku knihám a ich čare, ale najmä o knižných hrdinoch. Hlavná postava knižky je Anna, má veľmi rada knihy. Aj preto chodí do knižnice, kde jej pani Monsenová vždy ochotne poradí. No raz v knižnici stretla smutného starčeka a dozvedela sa, že knihy, ktoré sa nepožičiavajú, niekto ničí. Anna chcela knihy zachrániť a či sa jej to podarilo, to sa dozviete zo samotného príbehu. Aj táto kniha upúta krásnymi ilustráciami Lisi Aisato, je vhodná pre deti od 7 rokov a nájdete ju vo vajnorskej knižnici.

Text: Gretka, **Snímka:** archív

Rozhovor s aktívnym gymnazistom Lukášom Sebastiánom Baranovičom

Skúsenosti pre život zo študentského podnikania

Text: Stanislav Bachleda

Snímky: archív L. S. Baranoviča

Žiak na Evanjelickom lýceu v Bratislave, osemnásťročný Vajnorák, zamestnanec študentskej firmy, zapálený pre podnikanie, kreatívny, na jeho vek s ustáleným úsudkom, empatický, vzdelaný, plynule komunikujúci v anglickom jazyku. Mladý muž so všetkými predpokladmi úspešne vstúpiť do života, aj keď k tomu ešte má značnú časovú rezervu. Nikdy však nie je neskoro ani priskoro vstúpiť do aktívneho diania, ako je tomu v škole, ktorú navštevuje. To všetko bolo podnetom i príležitosťou porozprávať sa, ako to v ich školskom podnikaní chodí.

► **Dozvedel som sa, že ako žiaci gymnázia ste si založili firmu, ktorá má špecifické a navyše zaujímavé zameranie. Ako vznikla táto myšlienka a ako by si to priblížil našim čitateľom?**

Zámer založiť firmu pochádza z medzinárodného programu pôsobiaceho aj na Slovensku, ktorý zabezpečuje firma JA Slovensko, čo je národná pobočka JA Europe a tá zasa celosvetovej organizácie JA Worldwide, sprostredkujúca študentom stredných škôl seminárnu formu riešenia predmetu aplikovaná ekonómia. My pôsobíme pod vedením nášho pána profesora Martina Pagáča, ktorý nás podnietil založiť si študentskú firmu. So spolužiakmi sme vedeli, že niečo takéto na škole ponúkajú, a tak sme sa rozhodli, že vyskúšame túto formu sebarealizácie ako skúsenosť do života. Zapísali sme sa na tento seminár, a tak sa to začalo.

► **Je to len otázka osobného záujmu, možno atraktívna téma, ale aký úžitok či osov poskytuje vám, ako študentom.**

Semináre tohto druhu si volíme dva roky pred maturitou ako intenzívnejšiu prípra-

vu na maturitu. V našej škole teda vznikajú takéto firmy každý rok. Na chodbách predávajú svoje produkty, chodia na výstavy a na konferencie. Takže sme už vedeli, že niečo podobné v škole existuje, rozhodli sme sa zapísať na tento seminár a poslali sme prihlášku prostredníctvom našej školy. Rozbehlo sa to, keď sme prišli v septembri minulého roku do školy. Urobili sme si akoby simulované voľby, lebo firma má aj svoju organizačnú štruktúru – máme prezidentku, ktorou je Ema Sláviková, a viceprezidentov, sme rozdelení do tímov, ktoré viceprezidenti vedú, a začali sme pracovať.

► **Ako sú špecifikované jednotlivé tímy?** Jeden tím sa venuje financiám, ďalší marketingu, nasleduje tím ľudských zdrojov a štvrtý tím sa venuje výrobe. K riadiacej štruktúre patrí aj manažér predaja, ktorý je akousi extra funkciou, ktorá nebola podmienkou pre vznik a činnosť firmy.

► **Hovoríme o činnosti, o fungujúcej firme, ale ešte sme nespomenuli, aký názov ste jej dali.**

Firma sa volá Clotho. Názov pochádza z angličtiny od slova 'cloth', prípadne 'clothes', znamená to látka, súkno i oblečenie, čo obsahovalo podstatu našej činnosti, teda chcem povedať, podnikania. Zdalo sa nám, že je to jednoduchý a výstižný názov, ktorý zároveň vystihuje náš produkt.

► **Koľko ľudí tvorí firmu a čo je predmetom vašej činnosti alebo ako si povedal, „podnikania“?**

Spolu nás je dvadsaťtri žiakov (24 aj s učiteľom). Keď sme rozvinuli našu organizačnú štruktúru, museli sme sa rozhodnúť, čomu sa budeme venovať, čo bude hlavným predmetom nášho podnikania. A tak sme si dali za úlohu, aby každý z nás prišiel s návrhom, nápadom na podnikanie. Na hodine sme si to napísali na tabuľu, diskutovali, analyzovali a napokon hlasovali za myšlienku jednej našej kolegyne „upcyklovať“ oblečenie, teda dávať použitému oblečeniu druhú šancu, druhý, iný život. Toto zameranie napokon určilo aj názov firmy, ktorý sme volili podobným spôsobom.

› Ako pracujú jednotlivé tímy?

Každý podľa svojho zamerania. Financie pracujú presne podľa predpisov o účtovníctve, vedú sa všetky doklady, evidencia finančných tokov. Výrobný tím sa venuje získavaniu oblečenia a spolupráce s umelcami, ktorí oblečenie výtvarne dotvárajú. Marketing nás, samozrejme, propaguje a ľudské zdroje sa starajú o dobré fungovanie, robia pre nás teambuildingy a vôbec, starajú sa o dobrú „chémiu“ vo firme. Fungujú ako motivátor a hnací motor. Na jednej strane evidujú náš pracovný čas, teda je to aj kontrolný orgán, ale zároveň sa starajú aj o pohodu, priateľské aktivity, ako napríklad teraz pred Veľkou nocou, keď nás obdarovali čokoládovými darčekom, čo tvorí už spomínanú „chémiu“ a pohodovú atmosféru.

› Akceptovali ste návrh vašich dievčat. Máte pocit, že to bolo správne rozhodnutie, alebo boli v hre aj iné zamerania?

Návrhov bolo, samozrejme, viac. Ja som napríklad navrhoval vyrábať praktické obaly na bankomatové a iné karty i na osobné doklady, ďalší navrhovali robiť hrejivé vrecúška, ktoré po aktivovaní v mikrovlnnej rúre generujú teplo, nápad bol aj kooperovať s firmou vyrábajúcou termosky a zhodnocovať ich alebo sa zamerať aj na iné druhy oblečenia.

› Nie je tajomstvom, že ste sa rozhodli pre zhodnocovanie použitého oblečenia. Kto vám a z akých podmienok poskytuje materiál a čo s ním robíte?

Je to obchodná prevádzka celoslovenskej siete, ktorá nám poskytuje 159 kusov oblečenia počas pôsobenia firmy od septembra do júna, čo je jeden školský rok. Vyberáme si ich v troch setoch po 53, z čoho im

deväť vrátime výtvarne upravených, ktoré si oni vo svojich prevádzkach predávajú. My ich za to recipročne propagujeme rôznymi formami, v masmédiách, na sociálnych sieťach a podobne.

› Na výtvarné dotvorenie oblečenia, navyše už používaného, treba, samozrejme, výtvarnícky potenciál, konkrétnych ľudí. Ako ste si ich vybrali a podľa čoho?

Máme dosť spolužiakov zaujímavých sa o módu, nakupujú v second handoch, a keďže je nás pomerne veľa, každý niekoho pozná s niekým sa priateľí, vedia o nich napríklad z Instagramu. Nebol teda veľký problém zistiť, kto by mal záujem a kto by chcel s nami spolupracovať. Všetkým, ktorých sme kontaktovali, sa naša myšlienka výtvarne zhodnocovať používané oblečenie, ako som už spomenul, dať mu druhú šancu, páčila. Nie všetci sa zapojili do tohto procesu najmä pre nedostatok času, študijné i pracovné povinnosti. Zameriavame sa najmä na mladých, začínajúcich umelcov, ešte nie veľmi známych, vekovo i mentálne príbuzných, a tak sa snažíme ich prostredníctvom tejto spolupráce propagovať, zviditeľniť ich tvorbu.

› Zvažujete pri výbere oblečenia, teda materiálu na umelecké zhodnotenie, ktoré vám poskytuje obchod s použitými odevmi, aj napríklad módné trendy? Môžete získať materiál podľa vlastného rozhodnutia, alebo vám to obchod určí?

Materiál, teda oblečenie si vyberáme sami, obchod nám to umožňuje. Po skončení vyučovania si zostavíme skupinu zamestnancov, ktorá pôjde na výber. Obchodu to oznámime dva týždne vopred, aby včas vedeli, že príde. Dôležité je aj to, aby boli prítomní aj tí umelci, ktorí s ním budú pracovať. Vyberajú

aj podľa toho, ako ktorý materiál je schopný absorbovať príslušný druh farby, akú to bude mať životnosť, aká je jeho materiálna, ale aj spoločenská hodnota. Takisto treba myslieť aj na to, ako zaujme kupujúcich, ako sa bude predávať. Aj tu sa uplatňuje náš marketingový tím. Keď to všetko prebehne, umelci si jednotlivé kusy zoberú so sebou a idú pracovať.

› Jedna vec je vybrať si materiál a pracovať na ňom, druhá, aké sú časové podmienky na vypracovanie výtvarného riešenia odevu?

Podľa doterajších skúseností je to približne jeden mesiac. Pochopiteľne, podľa náročnosti návrhu a materiálu. Pri umeleckej práci sa to nedá určiť presne na hodinu či deň, ale nemáme časové disproporcie, aj keď každý umelec tvorí podľa svojho cítenia. Keď sú práce odovzdané, nafotografujeme ich a idú na predaj. Tých deväť kusov zo stopäťdesiatdeväť kusovej série ide do predajní, ostatné predávame my v škole na chodbách a tie, ktoré ostali, idú na online predaj prostredníctvom našej webovej stránky, kde máme aj e-shop.

› Aká je úspešnosť predaja a aké sú cenové relácie?

Prvá séria nebola taká úspešná, ako sme očakávali, keďže sme ešte nemali tak precízne spracovanú webovú stránku, ale z druhej sa 37 % predalo cez e-shop, zvyšok fyzicky. Čo sa týka cien, pohybujeme sa od 8 eur po 20 eur za kus, ale máme aj komplet – sako s nohavicami za 30 eur. Konfrontujeme sa aj s cenami, aké sa pohybujú v bežnom predaji, a k nim sa pridá niečo navyše, ale tak, aby si to naša cieľová skupina, čo sú naši rovesníci a spolužiaci, mohla dovoliť. Udržujeme to teda cenovo prijateľné.

› Keď si to kúpia vaši kolegovia, alebo spolužiaci, chodia v tom aj do školy?

Áno, chodia v tom nielen zamestnanci firmy, ale dokonca aj niektorí naši učitelia, napríklad náš pán dejepisár nosí s obľubou tieto košeľe.

› Dalo by sa povedať, že vám učitelia vychádzajú v ústrety, podporujú a trochu možno aj uľahčujú...

...áno, náš pán učiteľ tohto predmetu, aplikovanej ekonómie, Martin Pagáč, nás vedie cez všetky procesy, kedy čo treba urobiť, ako sa k tomu postaviť, lebo my sme zatiaľ nepreberali teóriu ekonómie. Ďalší učitelia nám dávajú spätnú väzbu, dokonca si kupujú aj akcie, lebo my sme vlastne forma akciovej spoločnosti. Od JA Slovensko sme dostali sto kusov akcií a mohli sme si určiť ich cenu medzi jedným a piatimi eurami. Predávali sme ich po päť eur, predali sme všetky, takže náš počiatočný kapitál bol päťsto eur.

► **Dalo by sa povedať, že vklad bol pomerne nízky, ale zisk bol veľmi dobrý.**

Áno, zisk sme mali veľmi dobrý. Ale aby tomu bolo tak, museli sme, samozrejme, vykonať dosť práce. Urobili sme si prieskum trhu, na základe čoho sme zistili, čo ľudia chcú a potrebujú. V ankete sme navrhovali produkovať aj spoločenskú hru, ale ľudia žiadali najmä oblečenie, a keďže sme vlastne zároveň aj cieľová skupina, tak vieme, čo aj my chceme. Vyšlo nám, že je to udržateľné, keďže to pochádza zo second handov, cenovo prístupné, aj keď to nie je najlacnejšie a, čo je najdôležitejšie, je to originálne, prostredníctvom čoho sa chceme odlíšiť ako generácia od davu.

► **Ako ide kategória nie lacné s cenovo prijateľným. Keď to nie je lacné, je to drahé?**

Nepovedal by som, že drahé, skôr ide o to, že ak by sme propagovali niečo ako "lacné", nebudú to dôveru a nepresvedča o kvalite produktu. Preto hovoríme, že aj keď to nie je lacné, je to cenovo prijateľné. Hovorím to preto, lebo poznáme možnosti spolužiakov, ale aj ich záujmy, smerovanie a vnímanie okolia. Navyše máme aj skúsenosti z workshopov či veľtrhov doma i v zahraničí. Kolegovia z Estónska nám radili, aby sme nepropagovali naše produkty ako lacné, lebo to neznamená dobré.

► **Prejavujú o túto činnosť záujem aj ďalší spolužiaci a majú možnosť pristúpiť k tomuto, ako sa zdá, uzavretému spoločenstvu?**

V tomto štádiu sa nemôže súčasný 24-člený kolektív rozširovať, lebo je to dané tým, kto sa prihlásil na tento seminár. A zároveň aj dokumentáciou nášho združenia, ktoré je formátom študentskej firmy, kde sú uvedení menovite všetci účastníci, ktorí vzišli

z volieb. Aby sa predsa dalo niečo zmeniť, napríklad v prípade konfliktných situácií, rozporov, ktoré by bránili v plynulej činnosti, museli by sa uskutočniť demokratické voľby, napríklad zvoliť iného viceprezidenta alebo člena niektorého tímu. Ale šlo by len o vnútorné presuny, či zmeny.

► **Vznikali aj tretie plochy?**

Mali sme menšie problémy, ale tie sme si ľudsky vyriešili diskusiou, argumentáciou a pokračovalo sa ďalej. V súčasnosti nič také nepociťujeme.

► **Zamýšľali ste sa nad tým, že môže úspešnosť podnikania klesať? Ako by ste to riešili?**

Pravdupovediac, nad tým sme sa nezamýšľali vzhľadom na to, že trvanie firmy je časovo dané a koncom školského roku, presnejšie do 15. júna, ju musíme zlikvidovať. Na to ostávajú už len necelé dva mesiace a dotedy nepredpokladáme žiaden pokles či zredukovanie činnosti. Aj keď pociťujeme istú diferenciáciu, v záujme toho, čo sme si predsavzali, sa snažíme ľudsky prekonávať komplikácie.

► **Médiami prešli správy nielen o vašich aktivitách, úspešnej činnosti, ale aj o účasti na medzinárodnom podujatí.**

V Estónsku, v meste Tartu, sa pripravovalo medzinárodné stretnutie študentských firiem tohto druhu pod hlavičkou organizácie JA Europe, odkiaľ nám chodia ponuky, kalendár podujatí, ktoré nám pán učiteľ preposiela. Netlačí nás do ničoho, len ponúka, a je na nás, či sa na to odhodláme. Vlni v decembri nám prišla ponuka, že sa také podujatie koná vo Viedni a v Estónsku. Jeden z kolegov Martin Rovňák utrápil poznámku, či by sa, vtedy len čisto teoreticky, nedalo ísť do toho Estónska. Napokon

to na Estónsko dozrelo, museli sme získať prostriedky na cestu, ubytovanie, stravu, ale na začiatku aj na vstupný účastnícky poplatok. Vybral sa tím piatich ľudí plus dvaja učiteľia. S financiami nám pomohlo školské občianske združenie, prispeli aj rodičia. Firemné peniaze sme na to použiť nechceli a ani nemohli, lebo na konci činnosti musíme vyplatiť aj dividendy za akcie.

► **Ako to tam prebiehalo?**

Bolo tam okrem nás ešte osemnásť študentských firiem z Anglicka, Estónska, Lotyšska a Fínska. Pred samotným medzinárodným podujatím sme urobili prezentáciu a predaj na jednej z miestnych škôl a na ďalší deň sme si v areáli nákupného centra postavili stánky s našimi produktmi a medzi nimi sa premávala porota v „utajení“. Keďže to neboli naši rovesníci, tak sme ich pomerne skoro odhalili, ale ovplyvňovať sme ich nemohli. Vypytovali sa na rôzne veci ohľadom marketingu, financovania, zabezpečovania zdrojov a ďalších súvislostí. Keď porota skončila, stánky sme zbalili a pripravili sa na večernú pitching session, na ktorej sme počas troch minút našu firmu kompletne odprezentovali. Pred prezentáciou sme cizelovali scenár nášho vystúpenia, ktorého sa zúčastnila naša prezidentka Ema Sláviková a viceprezident pre výrobu Martin Rovňák. Povedali sme si, že nebudeme prezentovať tradičným spôsobom, memorovaním, používaním vizuálnych prostriedkov, ale urobíme to ako divadelné predstavenie. Ostatní sa predstavili v spoločenskom oblečení, my sme sa zaodeli do našich výrobkov. Takto sme sa odlíšili od všetkých. Na pozadí toho sa naše bežné informácie o firme prezentovali netradične aj originálne. Aj porote sa to páčilo.

► **Ako to dopadlo?**

Na gala večere sa vyhlasovali výsledky rozhodovania poroty. Získali sme ocenenie za najlepší stánok, a aj keď sme Grand Prix nezískali – udelili ju estónskej firme – považovali sme našu účasť za úspešnú. Vzišli z nej veľmi dobré kontakty s kolegami z viacerých krajín.

Škola, ktorá sa zapojila do tohto projektu, ukázala, že ak svojich žiakov dostatočne motivuje, ak pedagógovia radi a ochotne svojich žiakov podporujú a podnecujú, dokážu byť kreatívni, iniciatívni. S takouto skúsenosťou sa ľahšie napreduje pri ďalšom štúdiu i vstupuje do aktívneho pracovného života, ktorý sa stáva tvorivým, naplňujúcim osobnosť. Aj v tomto prípade sa ukázalo, že mladí ľudia sa vedia chytiť príležitosti, sú nápadiť, originálni, budú schopní vniesť do nášho života korektnosť, čestné podnikanie, ktoré tak veľmi potrebujeme nielen v súčasnosti, ale aj v budúcnosti.

Vajnkoš 2023

Text: Ing. Norbert Surányi
Snímky: archív

Vinári sú také cháska súťaživá, radi porovnávajú svoje moky verejne či súkromne. Chceli sme najprv skočiť na súťaž do Paríža, ale zdalo sa nám to príliš ďaleko. Veď kto by tam chodil, keď je veľa práce v chotári. No a načo vôbec chodiť a baganče drať, keď si môžeme zasúťažiť aj doma. Eiffelovku síce nemáme, ale nám stačí aj svätý Florián, ktorý tu bol skôr ako tá oceľová veža. A odborníkov na skúmanie vína máme habadej.

O slovíli sme preto enológa pána Ing. Vladimíra Hronského, či by nám pomohol zorganizovať malú súťaž aj v našej rodnej obci. Tak sme si sadli, kreslili, vymýšľali, počítali, až nám z toho vyhrklo podujatie **Vajnkoš**, keďže ide o koštovanie vína vo Vajnorochoch. Najťažšou úlohou bolo pripraviť pravidlá a propagáciu, aby sme nesedeli len pri dvoch vzorkách. Súťaž sme rozdelili na dva dni; prvý deň pre odbornú komisiu a druhý deň pre verejnosť, veď aj oni sú zvedaví, ako dopadneme a čo ponúkame.

Zbieranie vzoriek, naháňanie sponzorov, vypisovanie zmlúv sa zdalo byť nekonečné, ale nakoniec sa nám to podarilo. K dispozícii sme mali 86 vzoriek od 31 súťažiacich. Vzorky sme zaradili do kategórií, očíslovali, a aby sa „nefixlovalo“, pán Hronský ich rozdelil do troch skupín pre tri komisie a prečísloval po svojom. Komisie mali svojich predsedov (Štefan Krásny PD Vajnory, Milan Beňo, Ľudovít Sadloň), ktorí riadili priebeh pri stoloch. Nalievalo sa zo zahalených fliaš označených iba poradovým číslom a následne vyhodnocovalo. Po vyhodnotení ešte zasadli predsedovia kvôli jednému rozstreľu a výsledky boli na svete. Po osviežujúcej ve-

čeri v Bakchus Vile sa výsledky odoslali jednotlivým účastníkom formou emailu.

Celkovo sa udelila 2 x Veľká zlatá medaila, 20 x Zlatá medaila, 3x Strieborná medaila. Vzhľadom na bodové hodnotenia bolo strieborných medailí celkovo 37, ale pravidlá súťaže ich dovolili udeliť len maximálne pre 30% hodnotených vzoriek. Tento vysoký počet svedčí o kvalite vín, ktoré sa na súťaži zúčastnili.

Aby aj verejnosť bola spokojná a vinári sa mali pred kým pochváliť, v sobotu sme pripravili verejnú ochutnávku s hudobnou produkciou a so súťažou o vinára verejnosti, ktorý vzišiel z laického hlasovania publika. Najprv sme však s podporou sponzorov (MiÚ Vajnory, VVS Via Vitis, Koratex, LB Servis, RF Pack, Sidor Elektro, VI Group a Kúzelný svet) a starostov Vajnor - Michala Vlčeka a Rače - Michala Drotována porozdávali diplomy a ocenenia. Ceny sa niesli v znamení umenia, veď víno samotné je umenie. Krás-

ny obraz pre šampióna, ornamentom maľované džbány, hrnčeky od našich šikovných umelcov víťazov potešili a zanechajú im príjemnú spomienku na náročnú súťaž.

Celkovo zostáva vo Vajnorochoch veľká zlatá medaila pre Boža Zemana za Veltlín 2022, zlatá medaila a víťazstvo v kategórii pre Nora Surányiho za Alibernet 2021 a ďalšie tri zlaté medaily pre Peťa Belaja za jeho Silvány 2022 a oranžové víno Mystik 2022. Cenu za najmladšieho vinára si odniesol Marek syn Matej Grebečí. A by sme pred tým širým svetom nezaostali, tak Peťovi jeho Silvány priniesli aj najlepšie hodnotenie zo strany publika.

Myslím si, že sa nám vo Vajnorochoch podarilo založiť novú tradíciu a povzbudiť našich vinárov k ďalšej skvelej robote. Ďakujeme Vám všetkým za vašu odvahu, pracovitost, pomoc pri organizovaní a uvidíme sa opäť na ďalšej akcii, kde si budeme môcť to naše vajnorské víno znovu vychutnať.

A1	DEVÍN 2022	Papilon	93,67	VZM	Víťaz kategórie biele suché vína
A1	VELTLÍN 2022	Bohuslav Zeman	93,00	VZM	Šampión Vajnkoš Via Vitis – Najlepšie víno z Vajnor
A3	VELTLÍNSKE ZELENÉ 2022	SHR Juraj Vladár	91,33	ZM	Víťaz kategórie biele polosladké vína
A2	PESECKÁ LEÁNKA 2022	Vinárstvo Ziebich	90,00	ZM	Víťaz kategórie biele polosuché vína
C1	ALIBERNET BARRIQUE 2021	42 Black Path Winery	89,33	ZM	Víťaz kategórie červené suché vína
H	RÍBEZLÁK BARRIQUE 2021	Thebener	88,00	ZM	Víťaz kategórie ovocné vína

Náš deň po Testovaní 9

Text a snímka: Darina Olahová, ZŠ s MŠ sv. Jána Pavla II., Vajnory

Matika dopočítaná, slovenčina zdolaná, hárkky s odpoveďami „vykrížikované“, skrátka, prvá naša skúška je (snád) úspešne za nami. Po dlhých mesiacoch svedomitej prípravy na Testovanie 9 si naši deviataci nasledujúci deň oddýchli netradičným spôsobom.

Ráno začalo ľahkými spoločnými raňajkami, a tak sme sa mierne posilnení vybrali liezť! Nie však učiteľom na nervy!), ale do lezeckého centra. Najskôr nás šikovní a milí inštruktori zahriali rozcvičkou a potom nám vysvetlili inštrukcie. Navliekli sme si lezeckú výstroj, obuli špeciálnu obuv a takto vystrojení a vyzbrojení odhodlaním zažiť niečo nové sme boli pripravení zdolať a preveriť svoje sily! Vyskúšali sme si rôzne druhy lezeckých stien, od najjednoduchšej po náročnejšiu, a zistili sme, že liezť na lezeckej stene nie je také jednoduché ako liezť na nervy! Unavení, no spokojní sme sa s úsmevom a s novými zážitkami vrátili v presvedčení, že takýto deň nám všetkým padol vhod!

Turnaj vo vybíjanej v ŠKD

Text: Ladislav Večera
Snímka: Monika Takáčová

V školskom klube Základnej školy s materskou školou sv. Jána Pavla II. Vajnory sa v piatok 31. marca konal turnaj vo vybíjanej. Stretli sa družstvá druhého a tretieho ročníka v rámci telesnej, zdravotnej a športovej oblasti výchovy. Spoznávali význam pravidelného športovania. Využili sme na to skupinovú hru vybíjaná s vyhodnotením. Hralo sa podľa pravidiel vybíjanej na I. stupni ZŠ. Tréningy viedli vychovávatelia počas celého mesiaca.

Už pri vstupe do školy každého upútal plagát o konaní turnaja. V ten deň vládla súťažná nálada už počas vyučovania. Deti

sa nevedeli dočkať jeho skončenia a príchodu do ŠKD. Turnaj bol otvorený slávnostným nástupom. Hlavný rozhodca vysvetlil pravidlá a nastal čas hry. Prvý zápas sa uskutočnil medzi III. A a III. B triedou. Zápas bol veľmi vyrovnaný. Vyhrali žiaci III. B. Nasledovali zápasy s druhým ročníkom. Finálový duel vyhrali žiaci III. B., a tým sa stali majstrami ŠKD vo vybíjanej. Po skončení a slávnostnom nástupe, pri ktorom boli odovzdané diplomy a sladkosti za účasť, sa konalo veselé súťaženie medzi vychovávateľmi a deťmi. A kto bol víťazom v tomto dueli? Samozrejme, že deti :-).

Utúžiť vzťahy a podporiť zdravý pohyb detí sa podarilo aj touto akciou. Blahoželáme šampiónom vo vybíjanej i ostatným víťazom. Kto to bol? Každý, kto sa zabával a hral fair play.

Krížová cesta

Text: Jana Osvaldíková **Snímka:** Izabela Tóthová

Počas pôstneho obdobia sme sa častejšie modlili krížovú cestu. Vo Vajnorch máme veľkú výhodu, že zastavenia jednej? krížovej cesty sú okolo kostola a tú sme využívali aj s našimi žiakmi. Pripomínali sme si, čo všetko Pán Ježiš z lásky k nám vytrpel.

Aj keď posledné zastavenie je uloženie Ježišovho tela do hrobu, vieme, že tým sa všetko nekončí. Po Veľkom piatku a sobote nasleduje veľkonočné ráno, kedy sa vzkriesený Kristus zjavil ženám a svojim učeníkom. Verím, že sa nám veľkonočné sviatky podarilo prežiť v tomto duchu.

Aktivity Základnej a Materskej školy sv. Jána Pavla II.

Text a snímka: Eva Slepčanová, učiteľka materskej školy ZŠ s MŠ sv. Jána Pavla II.

DEŇ UČITEĽOV

Svojím vystúpením pri príležitosti Dňa učiteľov 28. marca 2023 prezentovali naše deti piesne o jari a pridali aj básne určenú všetkým pani učiteľkám ako darček za ich obetavú prácu. Pre učiteľa predsa niet krajšieho darčeka ako detský úsmev a objatie.

KARNEVAL

Karnevaly, karnevaly, tešia sa už veľkí - malí. Odpočítavali sme deň, kedy to konečne príde. Áno, karneval! Všetky deti sa

s radosťou obliekali do masiek a tešili sa, že tento výnimočný deň prežijú v škôlke. Prekvapili nás rôzne originálne masky, občerstvenie, diskotéka, a dokonca tento rok nechýbala ani tombola. Nezabudnuteľný deň sme si poriadne užili.

KORČUĽOVANIE

Ako už tradične každý rok aj tentoraz sme v spolupráci s Happykids absolvovali kurz korčuľovania. Po malých krôčikoch sa deti odhodlali aj na korčuľovanie okolo kužeľov, a tak na záver kurzu dostali zaslúženú medailu. A, samozrejme, trénerom z Happykids ďakujeme za ich trpezlivosť.

Kniha – priateľ človeka aj v našej škôlke

Text: Andrea Vajdová

„Neodvráva, nekričí. Je tajomná, odpovedá na mnohé otázky.“

Predškolský vek je vekom rozprávok. City, ktoré vzbudzujeme prostredníctvom nich, sú hlboké a pretrvávajú až do dospelosti. Deťom čítame rôzne druhy detských kníh a pozorujeme, že deti sú dobrými poslucháčmi, zažívajú veľa neopakovateľných chvíľ plných pohody, zvedavosti, čara, porozumenia a zblíženia, rozvíja sa ich citový život, vyjadrovacie schopnosti, obohacuje sa ich poznanie, kladie sa základ čitateľskej gramotnosti a nadobúdajú kladný vzťah ku knihe.

Práve preto máme v marci v rámci nášho Školského vzdelávacieho programu zaradenú tému Kamarátka kniha, prostredníctvom ktorej pre naše deti pripravujeme rôzne edukačné aktivity spojené s touto témou. Zorganizovali sme výstavu kníh spojenú s predajom, deti sa hrali na spisovateľov, vyrábali vlastné knižky, leporelá a záložky. Formou maľovaného čítania sme čítali príbehy, rozprávky a ich dej dramatisovali. Deti si priniesli do škôlky svoju najobľúbenejšiu knižku a svojim kamarátom vysvetlili, prečo je najobľúbenejšia. Marec nie je len mesiacom kníh, ale v tomto mesiaci, konkrétne od 6. 3. – 12. 3. 2023, sme mali aj Týždeň slovenských knižníc. Vybrali sme sa s deťmi preto do našej miest-

nej knižnice. Pani knihovníčka nám vysvetlila, ako sú knižky poukladané podľa žánrov, deťom porozprávala, ako to v knižnici funguje. Vypočuli si, ako sa kniha vyrába, ako treba s knižkami správne zaobchádzať, aby sa nepoškodili. Poukazovala nám rôzne krásne rozprávkové knižky, encyklopédie...

Pozornosť knihám, samozrejme, nevenujeme iba v marci. Každodenným čítaním sa počas celého roka snažíme pred popoludňajším odpočinkom a vo voľnom čase priblížiť deťom knihu čo najviac. Veríme, že pre deti budú knihy čoraz obľúbenejšie. Veď nie nadarmo sa vraví, že kniha je najlepší priateľ človeka.

Úspechy našich škôlkarov

Text: Alexandra Pavlíková

Najkrajšou odmenou za čas a úsilie venované deťom sú ich úspechy. Tento rok sme spustili v škôlke šachový krúžok pre predškolákov pod vedením Šachuľka a lektora pána Hunčára. Počas hodín Šachuľka a pán lektor oboznamujú deti

s hrou, pravidlami správania, šachovnicou a jej súradnicami, číslami 1 až 8 a písmenami A až H, deti napodobňujú chody jednotlivých figúrok na veľkej šachovnici, hrajú šach medzi sebou vo dvojiciach na normálnych šachovniciach, a tak okrem trpezlivosti precvičujú aj logické myslenie, čísla a písmená. Po mesiacoch tréningov pre nich

pán Hunčár zorganizoval šachový turnaj, na ktorom sa zúčastnilo 26 najšikovnejších škôlkarov z Bratislavy. Naši chlapci uspeli a získali krásne miesta. Delfín Riško Homza obsadil 11. miesto, Levík Mirko Varga 18. a Levík Tomáško Bigas sa umiestnil na 24. mieste. Chlapcom gratulujeme a prajeme veľa ďalších úspechov.

Lyžiarsky výcvik

Text: Martin Jura **Snímka:** archív

Keď sa povie Štrbské pleso a zima, každému asi automaticky preletí hlavou lyžovačka.

A žiaci, naši ôsmaci a deviataci, vám to na 100% potvrdia, pretože práve tam si vo februári užili spoločne strávené dni na lyžiar-

skom výcviku. Krásne prostredie, super ubytovanie s kvalitnou stravou v penzióne Polar vytváralo na dokonalú výučbu lyžovania najvyššie priaznivé prostredie. Ďakujem všetkým deťom za ich správanie a disciplínu na svahu, ktorou zabezpečili bezproblémovú lyžovačku plnú zážitkov a lyžiarskych úspechov. Verím, že o rok sa na „štrbskom“ stretne opäť.

Život FK Vajnory

Text: Richard Fekete

Snímky: archív FK Vajnory

Pre futbalový klub výnimočný rok 2023 pokračuje. Od založenia FK ubehlo 90 rokov. Tento motív sa bude niesť všetkými podujatiami, ktoré sú v našom kalendári pravidelne, ale aj tými, ktoré organizujeme výnimočne. Tie klasické ako letné kempy pre deti, Vajnorská penalta či Megapárty budú v lete a na jeseň, tie špeciálne už v prvej polovici roka. Hlavným bude samotná oslava narodenín, ku ktorej Vám už ponúkame priložený plagát aj s jasným harmonogramom. 17. júna určite prídte. No a úplne prvá akcia sa udiala 23. apríla v kultúrnom dome. V spolupráci s miestnym úradom sme usporiadali už tretí seminár pre rodičov o psychike detí pri športe. Prvý si možno pamätáte z roku 2017 (rečník Peter Kuračka), druhý bol počas pandémie pred viac ako dvomi rokmi len prostredníctvom videí s Adamom Truhlárom. No a práve tento odborník (psychológ, mentálny kouč) prišiel tentoraz do Vajnor aj osobne. Nasledujúce riadky vychádzajú z jeho prednášky.

MOZOG

V hlavnej sále zaznelo množstvo zaujímavých informácií. Nielen známa pravda, že šport je skvelou prípravou do života. Rodák zo Skalice, ktorý miešal do svojho prejavu viacero záhoráckych slangových slov, začal tým, že **mozog človeka nie je navrhnutý na vrcholový šport**. Prečo? V čase krízy ide hlava proti člo-

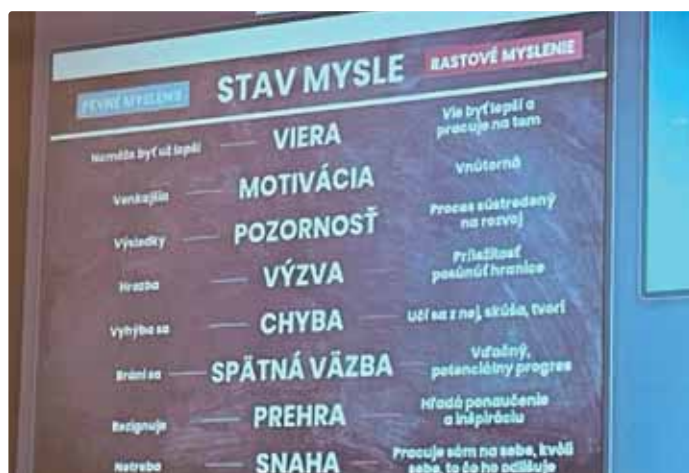

veku, lebo je nastavená na prežitie. Volí preto radšej strach a obavu o holý život, čím vyvoláva pochybnosti. No a tie sú pre športovca škodlivé. Pochybnosť je dôležitá pre prežitie, nie pre šport. Ak začneme premýšľať, veľí nášmu konaniu myseľ. Akonáhle ju zapojíme, tak sa predlžuje proces premýšľania a zvyšuje sa aj možnosť chýb. A to je v športe na škodu.

BYŤ TU A TERAZ JE NAJLEPŠIE

Je veľmi dôležité, aby si dieťa nevytváralo zbytočné predstavy. **Musí akceptovať realitu**, nevracať sa do minulosti, ani sa zapodievať budúcnosťou. Inak sa mu začne rozdeľovať pozornosť. Ak je mozog pokojný a koncentrovaný, vie zachytiť aj najmenší detail v hre. Jedným z viacerých testov ako byť tu a teraz je pri jedení vnímať minútu len

a len chuť. Ak nám ale napadne myšlienka, nemôžeme prepadnúť panike. Musíme zistiť, kedy myseľ premýšľa. Ak to vieme, zvýšime uvedomenie a potom máme väčšiu šancu s tou myšlienkou niečo aj urobiť. Pomáhame koncentrácii. Najsilnejším zmyslom, ktorý má na ňu vplyv, je zrak, ktorý zachytáva až 80 % vnemov. Legendárny tenista Roger Federer okamžite po zlom údere uprie zrak na výplet svojej rakety. Jeho mozog to po rokoch tréningu vníma ako nový začiatok. Nemyslí na minulosť. Zároveň sa treba zbaviť očakávaní. Dôležitá je schopnosť pracovať s nimi. Najväčšia chyba je očakávať, že bude hrať hráč stále dobre. Ak sa drží hesla „**neočakávaj nič, buď pripravený na všetko**“, môže čeliť všetkým výzvam. Bude vedieť hrať najlepšie ako vie s kartami, ktoré dostal.

Správne je rastové myslenie

Adam Truhlář a za ním bod na zameranie koncentrácie

MUSÍME ODBÚRAŤ STRACH

Náš odborník si sám urobil prieskum medzi športujúcimi deťmi. Z 300 hráčov vo veku do 15 rokov označilo za najväčší strach ten zo sklamania rodičov. Až 52%! Ďalšie strachy (z prehry, chyby a slabšieho výkonu), mali len 10 až 15 percent. Z toho zároveň vyplýva, že najväčšou obavou detí je strach z budúcnosti. Tento pocit u nich musíme čo najrýchlejšie odbúrať. Ruka v ruku s ním prichádza aj emócia sklamania, ktorá je veľmi ťažká na spracovanie. Neučme sa a deti pochybovať, nestresujeme sa ešte viac. Inak sa budú báť robiť chyby. Tréneri a rodičia musia chyby naopak posilňovať, pretože sú perspektívne. Iba chybami sa dieťa naučí nejakú činnosť vykonávať tak, že to z neho urobí výnimočného hráča.

Chyba je prirodzenou súčasťou učenia sa.

Po zápase musíme podporiť rozhodnutia dieťaťa, aj keď vyústili do chýb. V opačnom prípade v ňom zničíme ochotu chybovať, pretože **mozog sa snaží priblížiť k pozitívnemu a vyhnuť sa negatívnemu**. To je preňho prirodzené. Prečo by malo dieťa robiť niečo, čo uňho i v okolí vyvoláva negatívne reakcie?

RODIČ NEMÁ HODNOTIŤ

Otec alebo matka sú rodičia. Nie tréneri. Mali by si to uvedomiť a neprekračovať svoje kompetencie vyjadreniami pred, počas a po zápase. Veľký pozor už pred výkopom. Často ich názory a rady nekorešponujú so slovami trénera a vzniká veľmi nebezpečný rozkol, ktorý deťom škodí. Navyše každá nadbytočná informácia dieťa zahlcuje a „špini“ mu hlavu. Tá je strojom, ktorý je skonštruovaný tak, že sa stále učí. Otázka len je, čo ju učíme. Po zápasoch často rodičia hodnotia. A pritom **byť ticho je najväčšia zručnosť**. Keď rodič hodnotí, tak dieťa zbytočne unavuje a je otázkou času, kedy sa s ním jeho syn alebo dcéra prestanú byť ochotné o tom baviť. Pri hodnotení jasne platí, že **každé slovo sa počíta**, pretože aj tá najmenšia poznámka môže dieťaťu extrém-

ne ublížiť. Medzi najhoršie vety patrí „Vyhrali ste?“. Balí celý výkon jednotlivca len do pár čísel výsledku. Pritom dieťa prežilo obrovské množstvo zážitkov a emócií. Dobré otázky rozmieňajú jeho výkon na menšie celky. Napr. „Ktoré momenty si pamätáš?“, „Čo sa ti podarilo?“, „Čo ťa bavilo?“ atď.

DIEŤA MUSÍ MAŤ VNÚTORNÚ MOTIVÁCIU

Ak má hráč správnu, teda vnútornú motiváciu, produkuje sa mu dopamín. Ten v ňom vyvoláva šťastie. Má radosť zo zlepšovania sa, zo strely na bránu, z vydarenej kľučky. Nie z toho, že jeho rodič je spokojný. **Dieťa by malo športovať pre seba, nie pre uspokojenie rodiča**. Pomáhajme formovať myseľ tak, aby dieťa milovalo proces. Výsledky potom prídu. Ak aj dieťa prehrá, hľadajme posolstvá, ktoré nám mala táto prehra priniesť. Poučme sa z nej. A nechváľme dieťa len tak. Najväčší „killer“ je chváliť ich za všeobecnú šikovnosť. Vtedy na seba prestávajú pracovať. Pochvala musí byť konkrétna, aby mal mozog jasnú správu. Zároveň ich nemôžeme skritizovať po maximálnom úsilí. Vyvolá to v nich demotiváciu. **Ak sa dieťa snaži-**

lo, nemôžeme ho kritizovať, aj keď je jeho výkon horší ako by mohol byť. Budujeme tým aj sebavedomie dieťaťa. Ak aj u hráča klesne, stačí zdvihnúť pohľad jeho oči. To je jeden z nástrojov, ako dieťa znovu naštartovať, keď je sklusenuté. Ideálny stav motivácie sa prejavuje aj tým, že dieťaťu je jedno, proti komu hrá. Je mu jedno, ako veľmi je situácia ťažká, pretože si nájde cestu, ako ju vyriešiť.

ZÁKAZ TELEFÓNOV A CUKRU

Na deti vplýva aj doba. Stále sú bombardované zbytočnými informáciami a vnemami. Mnohé už hneď po zobudení napriek tomu, že by telefóny a tablety ešte vôbec nemali mať k dispozícii. Pri skúmaní mádeže so syndrómom ADHD sa zistilo, že keď im rodičia zakázali telefóny a vypustili zo stravy klasický cukor, o 3 týždne neskôr **opakované testy dokázali o 72 % nižší výskyt ADHD**. Je na rodičoch, ako sa postavia k týmto výzvam. Nielen v bežnom živote, ale aj počas športovania. Platí v ňom tretinový systém. Tretina výkonov dieťaťa je nadpriemerná, tretina priemerná, a posledná časť je pod priemerom. Tak to prosťte je. A preto nezabúdajte, že **nehrať občas okay, je okay**.

Seminár bol aj pre trénerov z iných klubov

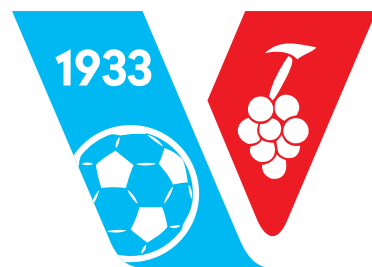
Naši muži

Na záver ešte zmienka o seniorskom mužstve, ktoré bojuje v V. lige o záchranu. Do jari vstúpilo 4 duelmi bez víťazstva, ale herný prejav rozhodne zlý nebol.

Velmi povzbudivý výhra potom prišla doma proti Lamaču. Ambiciózneho súpera, ktorý sa chcel tiež posunúť v tabuľke zo spodných priečok, tím trénera Marcela Huláka koncentrovaným a kolektívnym výkonom zdolal na ťažkom teréne 3:0 (naše góly Lihotský, Vožný a Miženko). Následne ale rovnakým výsledkom prehrali naši muži v Kostolišti. Súťaž je veľmi vyrovnaná. 9 kôl pred koncom delili deviaty Limbach (25 bodov) od posledného Svätého Jura (18 bodov) vlastne len 2 víťazstvá. Vajnoráci boli tom v čase na 13. mieste s 20 bodmi. **Príďte ich povzbudiť. Tešíme sa na Vás.**

Vajnorské futbalové legendy

Milan Gabura

Text: Richard Fekete
Snímky: archív

Vo Vajnoroch žilo a žije viacero mládežníckych trénerov. Zatiaľ ale len jeden úspechmi prerástol túto obec. Milan Gabura, rodák z Vrútok, pôsobil dlhé roky v Interi či ŠKP Bratislava a zároveň viedol aj viaceré žiacke a dorastenecké regionálne výbery. Stretol sa v nich s mnohými skvelými hráčmi. Naši fanúšikovia ho dobre poznajú aj z dvoch období, počas ktorých viedol vajnorských mužov, či zo sezón, v ktorých u nás končil kariéru aktívneho futbalistu.

Narodil sa 6. 12. 1954. K futbalu ho priviedol otec už ako 7-ročného v Lokomotíve Vrútky. Tam narazil na prvého trénera, ktorý ho výrazne formoval. František Helo ho vedel usmerniť, urobil z neho kvalitného stopéra a v istom období v ňom objavil aj vlohy zakončovateľa. Viedol ho v mládežníckych kategóriách a v roku 1973 ho vytiahol aj medzi seniorov. Mal kvalitu aj na vyššie súťaže, no štúdium strojnictva v Žiline bolo prednejšie. Do iného klubu sa dostal až tesne pred ukončením vysokej školy. V roku 1978 prestúpil do Strojární Martin. V druhej celoštátnej lige si zahral proti Plzni, Ostrave, či Žiline, za ktorú vtedy nastupoval trebárs

Andrej, Viola, Milan a Martin Gaburovci

aj Stanislav Griga. No a zakrátko, už s titulom Ing., smeroval do Olomouca, kde strávil päť mesiacov vojenskej základnej služby. A narazil na ďalšieho skvelého trénerského učiteľa. Tentoraz z kategórie najslávnejších. „**Hrával som tam za Duklu, ale trénoval som so Sigmou. Ako absolventa ma tam púšťali na tréningy a tak som v Sigme zažil**

Milana Máčalu, ktorý bol vtedy ešte mladý začínajúci tréner. Mal fantastické tréningy, ale založené na kondícii. Bol to tvrdý chlap.“ Milan Máčala, ktorý bude mať onedlho 80 rokov, sa neskôr dostal medzi našu absolútnu trénerskú špičku, veď v rokoch 1990 až 1993 viedol národný tím Československa.

Po vojne už smeroval do hlavného mesta. V roku 1980 si zobral za ženu Vajnorčanku Violu Pavlasovú. Skvelú hádzanárku Interu Bratislava, ktorá bola 12 rokov súčasťou reprezentácie (256 zápasov) a v tom roku si zahrála dokonca aj na Olympiáde v Moskve. „**Spoznali sme sa na hádzanárskom turnaji SNP vo Vrútkach, kam Inter pravidelne chodieval.**“ Kvalitnému hráčovi sa krátko po zmene trvalého bydliska ozval Arnošt Hložek. Ďalší skvelý tréner, ktorý ovplyvnil jeho kariéru. „**Oslovil ma vtedy ako tréner Červenej hviezdy Bratislava. Veľa ma naučil. V klube som pôsobil až do roku 1992.**“ Zostal, aj keď v roku 1985 zrušili klubu štadión na Starohájskej ulici a mužstvo kočovalo po celej Bratislave vrátane „Kablovky“ (súčasný Ružinov), kde Červená hviezda chvíľu hrávala aj druhú najvyššiu súťaž. „**O pár rokov dostávali štadión hore v Dúbravke a prešli sme tam. V trénerskej skupine boli aj Vlado Goffa či už nebohý Tibor Meszlényi.**“

FK Vajnory (cca 1997), tréner Peter Kuchár hore druhý sprava, Peter Kuchár ml. hore šiesty sprava

Prvý kontakt s trénerstvom prišiel v roku 1992, keď prebral B-čko v novovzniknutom ŠKP Bratislava. „Začal som pri rezerve a potom som prešiel do dorastu, kde mi robil asistenta Vlado Koník.“ V klube strávil asi tri roky. „Chvilu mi pomáhal aj Karol Marko, ktorý nosil zaujímavé veci z Talianska. Strečing, dynamické cvičenia. Bol veľmi dobrý.“ Nasledovalo Bernolákovo, kde ešte aj hrával. A potom prišla prvá Vajnorská ana-báza. Ešte v úlohe hráča. „Do Vajnora som sa chodil pozeráť keď som mal v nedeľu voľno. Oslovlili ma tréner Peťo Kuchár a predseda Robo Vajda. Prišiel som už v staršom veku. Pomohol som chalanom postúpiť do IV. ligy.“ Bolo to v roku 1997. Zvládať fyzicky takú záťaž po 40-tke bolo veľmi náročné, hlavne keď k tomu pracoval po večeroch aj ako DJ. Ale zvládal to. Priečhodský, Vančík, bratia Vajdovci či Vorlíčkovci, to boli jeho spoluhráči. Najviac si obľúbil stopérskeho kolegu Andreja Kulčára. A Petra Kuchára mladšieho, ktorý vtedy klubu pomáhal aj ako funkcionár. „Bol vodcom, držal to pokope.“

V roku 2001 sa lepšie spoznal s Rudom Novákom. A tento odborník na prácu s mládežou sa stal jeho najväčším trénerským vzorom v živote. Naučil ho takmer všetko. „Chcel som si zvýšiť licenciu a on viedol kurzy. Onedlho mu vypadol asistent v U18 Interu Bratislava a oslovil ma, či sa nepridám. On mi vlastne otvoril trénerské oči. Naučil ma plánovať, veľmi dobre vedel, čo kedy robiť, mal všetko prepracované a ukázal mi, ako má všetko byť. Dvtedy som robil dosť chýb.“ Rudolf Novák je veľmi známy tréner a vtedy bol preslávený aj ako lovec talentov. Chodil po dedinách, pričom nevynechal ani Vajnory, a talentovaných chlapcov lákal najprv do Slovana a potom do Interu. „Bol to veľký pedant, mal záznamy o hráčoch, sledoval ich. Neskôr

Žiaci – Vrútky (12-ročný Milan Gabura hore štvrtý zľava)

sme spolu viedli výbery Bratislavy a Slovenska. Pod hlavičkou zväzu organizoval pre vybrané deti aj futbalové tábory. Mal veľký cit na prácu s mládežou. Vedel deťom urobiť skvelý program, mnohé ich naučiť, chalani sa veľmi tešili. Zároveň priniesol veľa nových tréningových metód.“ Umenie postupne prešlo aj na Milana, ktorý si od začiatku spolupráce s Novákom všetko zaznamenával a doteraz má obrovský archív. „Evidencia bola základ. Mám všetky tréningové jednotky, všetky ročníky, plánovania sezón, kádre či dokonca jedálne lístky. To všetko vďaka Rudovi Novákovi. Naučil ma robiť si prípravu na tréningy tak, aby to malo hlavu a pätu.“

Spolu viedli aj reprezentácie Slovenska do 14 a 15 rokov. Okrem toho bol 12 rokov aj členom Trénersko-metodickej komisie zväzu. „Všetci dobrí hráči mi prechádzali cez ruky a mal som obrovský prehľad. V iných kluboch ma nemali radi, lebo som im bral talenty. Nadávali na mňa.“

Výbery a mládež Interu ho zamestnávali až do roku 2009. Viedol mnoho zaujímavých hráčov a dosiahol aj pekné úspechy. „So staršími žiakmi som bol vicemajster Slovenska za Nitrou. Mojimi najznámejšími zverencami boli Kristián Kolčák, Fieber mladší, Jurkemik mladší, Filip Mentel.“ Často dotiahol aj neznáme mená, ktoré kabínu okysličovali. „Veľmi mi pomáhali tie výbery, kde som si vyhlíadal typologicky vhodných chalanov z menších dedín a stiahol ich k sebe.“ Najväčší klenot, s ktorým sa v Interi stretol, bol ale odchovancom klubu. „Pol roka som viedol aj Vlada Weissu mladšieho. Už v tom čase bol fantastický. Keď si povedal, že dá gól, tak ho dal. Hocikedy urobil piatich. Bol génius už ako malý. Boli takí dvaja v celej republike. On a Miňo Stoch.“ Talent viacerých jeho zverencov sa ale naplno nerozvinul a medzi mužmi sa nepresadili. „Čím skôr si založili rodiny, tým skôr skončili. A niektorých zničili veľké tréningové dávky. Tréneri sú extrémne dôležití. Musia s chalanmi

S veľkým priateľom z ČH Jozefom Pukalovičom

Tím ČH (rok 1987), v tepláčkoch sedia bývalí skvelí hráči, vtedy už tréneri, Vladimír Hrivnák a Jozef Čapkovič (Milan Gabura sedí druhý zľava)

veľmi citlivo pracovať, aby ich v správnom čase podržali a dôverovali im. A veľa tiež závisí od rodičov.“ V Interi prešiel od prípravky až k mužom, kde bol asistentom trénerov Šajánka či Fiebera v najvyššej súťaži. V tretoligovom B-čku mal zase pod palcom mená ako Ján Mucha, Stanislav Angelovič, Rado Kunzo, Martin Ševela. Žltocierná sláva (na prelome tisícročí 2 tituly za sebou) už ale v tom čase bledla. V lete 2009 Inter na jednu sezónu úplne zanikol, keď predal ligovú licenciu Senici.

S Rudom Novákom sú v kontakte doteraz. Často sa stretávajú na štadióne v Petržalke, kde pôsobí pokračovateľ generácie Gaburovcov. Martinov syn Matteo. Toho už Milan trénovať asi nebude. Vlastní synovia ho ale ako trénera spoznali aj na vlastnej koži. „Maťa som trénoval v ŠKP, Andreja vo výbere do 15 rokov. Obaja zo mňa niečo majú, ale povahovo sú úplne iní. Martin je taký tichý, oveľa pokojnejší, hodiny vydržal hocikde sám, klasická ryba. Andrej bol naopak vždy veľmi neposedný. Škorpion.“ Martin už s futbalom skončil, ľavák Andrej pôsobí celú seniorskú kariéru v Rakúsku. V dorasteneckom veku mal našliapnuté k zaujímavej kariére. „Mladá Boleslav ho chceta už v 16-tich, ale povedal som, že si najskôr musí dokončiť doma školu. V 18-tich ho potom oslovil jeden rakúsky klub a je tam už 11 rokov.“ Navštevovať zápasy mladšieho syna je doteraz jeho veľkou záľubou. A tiež ich natáčanie na kameru,

vďaka ktorému mu už od mladého veku vedel poradiť po taktickej stránke. Aj to ho naučil Rudo Novák. „Vždy som veľa točil, mal som kopolu kaziet a osobne som s hráčmi analyzoval ich výkony a dával im cez video rady.“ Aj takým spôsobom viedol synov k pracovnosti. „Sú veľmi poctiví. Vedia, že bez toho sa to nedá. A to prenášajú aj do života. Obaja pokračujú vo firme BOZP, ktorú som založil.“ Tieto vlastnosti obľuboval aj u iných zverencov. „U mňa vždy vyhrávala poctivá robota. Mal som rád hráčov, ktorí dreli a bolo mi jedno, z akých sú rodiny.“

Po konci Interu viedol už takmer výlučne seniorov. Na jar 2009 Vajnory, potom Dunajskú Lužnú, ktorej pomohol k postupu do 2. ligy, následne s bratom Rastislavom Turany, no a v polovici sezóny 2011/12 sa vrátil k nám. Vo Vajnoroch strávil 3,5 sezóny. V 4. lige s nimi skončil na treťom a v roku 2014 aj na druhom mieste. No a vytvoril základ mužstva, ktoré rok po jeho odchode dokonca postúpilo. Kostru tvorili jeho syn Martin, Peter Škrabák, Peter Belobrad, Aleš Čík, bratia Tencerovci, Michal Slatinský, Lukáš Zeman, Paľo Miženko, Dávid Jakubec či brankár Peter Gyuricsek. „Mali sme tu vtedy naozaj výborných hráčov.“

V lete 2016 prijal ponuku od Ivanky pri Dunaji (3.liga), teda pred sezónou, v ktorej Vajnori už s hráčim trénerom Radom Kun-

ANDREJ O OTCOVI TRÉNEROVI:

„Poctivá robota, disciplína, veľký profesionalizmus. Vždy trpel, keď to tak v niektorých kluboch nebrali. Stále hľadal nových hráčov. Robil výbery a vždy dával do tréningu maximum. Bol veľmi prísny. Na mňa dvojnásobne.“

zom postúpili do 3.ligy. Ivanku viedol rok a potom ešte vypomáhal priateľom v Bernolákove. „Teraz im už nejde o tréningovanie. Najväčším problémom sú rodičia, ale bo majiteľ klubu, ktorý chce rozhodovať o zostave. V Interi to neexistovalo. Bola to zodpovednosť trénera. No a v menších kluboch som už nemal na výber, lebo bolo menej hráčov a hrávali tí najlepší.“ Veľký rozdiel vidí aj v mládeži. „V mojich časoch tréningovania deti nemali iné záujmy. Tie generácie sa ani nedajú porovnať. Teraz to berú ako zábavu.“ Zábavou pre skúseného trénera ostalo aj sledovanie kvalitného futbalu v televízii. „Hlavne z anglickej ligy, našu veľmi nesledujem. Vyberám si ale aj dobré zápasy z iných súťaží.“ No a nás teší, že ako jeden z verných fanúšikov často chodí aj na zápasy vajnorských mužov. Navždy zostane jedným z ich najúspešnejších trénerov v klubovej histórii.

Rado, ďakujeme...

11. apríla nás náhle opustila ďalšia výrazná postava histórie nášho klubu. Radoslav Kunzo síce nepochádzal z Vajnora, ani tu nebyval, ale ako hráč a hlavne hrajúci tréner bol súčasťou našich farieb v najúspešnejšom období FK Vajnory.

V sezóne 2015/16 zvládol náročnú úlohu hrajúceho trénera a zaznamenal s mužstvom historický postup do 3.ligy. Ako hráč sa potom podieľal na skvelom 5. mieste, ktoré sme vybojovali v nasledujúcom ročníku. Bývalý skvelý obranca, ktorý hrával dlhé roky aj najvyššiu súťaž (hlavne v Interi Bratislava), k nám prišiel už vo vyššom veku, napriek tomu mužstvu veľmi pomohol. Vždy bol poctivý, oduševnený a fyzicky výborne pripravený. Bol veľký bojovník v každej situácii na ihrisku. Svoj posledný boj ale prehral. Mal len 48 rokov. Česť jeho pamiatke...

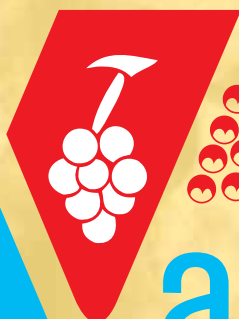

SOBOTA
17.6.

IHRISKO
FK VAJNORY

FK VAJNORY VÁS POZÝVA

90 rokov
futbalu vo

ajnoroch

Program: 10:30 – 13:00 Memoriál Jozefa Pavlíka (turnaj detí U11)

16:45 – 16:50 Slávnostné otvorenie

17:00 – 18:10 Old Boys Vajnory – Old Boys Čierny Balog

18:10 – 18:30 Ocenenie Legiend FK Vajnory

18:40 – 19:50 FK Vajnory 2015/16 – Internacionáli Slovana Bratislava

20:00 – 20:30 autogramiáda 20:30 – 22:00 vystúpenie skupiny Shine

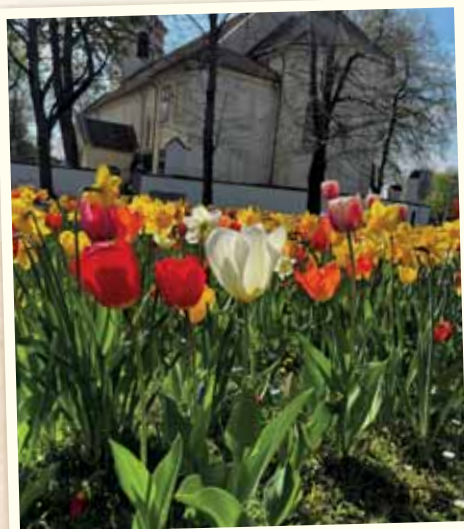
UDIALO SA VO VAJNOROCH

Jedny z prvých kvetov na jar kvitnú narcisy

Na kruhovom objazde bola veľkonočná výzdoba

Po narcisoch rozkvitli aj tulipány

Hospodárska správa pravidelne čistí vybrané lokality od odpadu

Po zime sme znova opätovne inštalovali nápis Vajnory

Šikovní chlapci z hospodárskej správy orezávali kríky

Na pieskovisku Koniarkova pribudol nový piesok

Opravovali sme altánok na detskom ihrisku

Kosili sme už aj trávniky